

BESZÁMOLÓ

**a Bankszövetség 2017. második negyedévi
tevékenységéről**

Budapest, 2017. szeptember

Tartalom

I. Vezetői összefoglaló.....	3
II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei	8
III. Vállalati üzletág.....	11
A NÖVEKEDÉSI HITELPROGRAM EREDMÉNYEI.....	11
A PIACI HITELPROGRAM MÁSODIK SZAKASZA	12
IV. Lakossági üzletág	12
KONZULTÁCIÓK AZ MNB MINŐSÍTETT FOGYASZTÓBARÁT LAKÁSHITEL TERMÉKÉRŐL.....	12
V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények.....	13
MIFID 2 IMPLEMENTÁCIÓ	13
CSŐDTÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSOK	14
A NEM TELJESÍTŐ JELZÁLOGHITELEK - MAGÁNCSD REFORM.....	15
A PÉNZMOSÁS ÉS A TERRORIZMUS FINANSZÍROZÁSA MEGELŐZÉSÉRŐL ÉS MEGAKADÁLYOZÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY VÉGREHAJTÁSI RENDELETEINEK VÉLEMÉNYEZÉSE	15
ÜGYVÉDI TÖRVÉNY.....	16
VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények	16
AZ MNB REPOPIAC FEJLESZTÉSI MUNKACSOPORT LÉTREHOZÁSA ÉS TEVÉKENYSÉGE	16
ADATSZOLGÁLTATÁS.....	17
VII. Pénzforgalom.....	17
PSD2 - IMPLEMENTÁLÁSI EGYEZTETÉSEK AZ NGM-MEL ÉS AZ MNB-VEL.....	17
„REGULATORY SANDBOX” - HATÓSÁGI MÓDSZER A FINTECH CÉGEK JOBB MEGISMERÉSÉRE.....	18
AZ AZONNALI FIZETÉSI RENDSZER (AFR) PROJEKT ÉS SZERVEZETE	18
A GIRO-NÁL KEZELT BANKVÁLTÁSI BANKKÖZI RENDSZER AUDITÁLÁSA	19
BANKKÁRTYA AKTUALITÁSOK	20
TÁJÉKOZTATÁS AZ EPC ÉS A SWIFT KÖZGYŰLÉSÉRŐL.....	20
VIII. Adózás	22
IX. Bankszövetségi fejlemények.....	22
A TESTÜLETI ÜLÉS	22
KOMMUNIKÁCIÓS STATISZTIKA ÉS AKTUALITÁSOK	23
V6 ÜLÉS	24
PÉNZ7 – EURÓPAI ÖSSZEGZÉS, KUTATÁSI EREDMÉNYEK	24
A PÉNZ- ÉS TŐKEPIACI ÁLLANDÓ VÁLASZTOTTBÍRÓSÁG MEGSZŰNÉSE.....	25
AZ ELŐZŐKÉBEN NEM EMLÍTETT MUNKABIZOTTSÁGOK, MUNKACSOPORTOK	25
MELLÉKLET- NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET	28
I Globális szabályozás.....	28
I.1 PÉNZÜGYI STABILITÁSI TANÁCS (FSB)	28
I.2 BÁZELI BANKFELÜGYELETI BIZOTTSÁG (BCBS).....	30
II Európai szabályozás	33
II.1 ÁLTALÁNOS KÖRNYEZET - A GAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS UNIÓ ELMÉLYÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI.....	33
II.2 A NOVEMBERI KOCKÁZATCSÖKKENTŐ CSOMAG (RRP)	34
II.3 BANKUNIÓ	37
II.4 A TŐKEPIACI UNIÓ (CMU).....	40
II.5 A FOGYASZTÓI KÉPVISELETEK BEVONÁSA A SZAKPOLITIKAI DÖNTÉSHOZATALBA	42
II.6 AZ EBA ÉS AZ ESAS MÁSODIK NEGYEDÉVBEN MEGJELENT RELEVÁNS DOKUMENTUMAI	42

I. Vezetői összefoglaló

2017 második negyedévében **a megelőző negyedév trendjének megfelelően - gyorsuló ütemben - bővült a világgazdaság**. Az IMF júliusban szinten tartotta a globális GDP-re vonatkozó 3,5%-os előrejelzését és 2018-ra (3,6%) is ennek a trendnek a folytatását valószínűsítette. A növekedés globális gyorsulásából a nagy angolszász gazdaságok kimaradtak, miközben az Európai Unió gazdasága mérsékelten, a Japán gazdaság látványosan bővült. A pozitív növekedés fő hajtóereje a ciklikus fellendülés, ami a politikai kockázatok mérséklődésével elsősorban az EU-ban tűnik fenntarthatónak. Másrészt a magas eszközárak, illetve az összességében támogató monetáris és fiskális politikák fenntarthatóságának bizonytalansága negatív kockázatokat hordoznak.

Az *USA gazdaságának* második negyedévben mért 2,1%-os növekedése, az előző negyedévhez képest jelentős javulást mutat, de az év egészére nem várható számottevő gyorsulás. A növekedést továbbra is a szilárd munkaerőpiac és az elkölthető jövedelmek stabil emelkedése támogatta.

Az *Európai Unió gazdaságának* növekedése valamelyest tovább gyorsult (2,3%-ra). Az EU-ban a legnagyobb problémát a beruházási tevékenység alacsony szintje okozza. A növekedést a még fennmaradt politikai kockázatok (az osztrák választások eredménye, a Brexit tárgyalások fejleményei) is fékezhetik. A nagyobb uniós gazdaságok közül a legdinamikusabban a spanyol bővült, a német növekedés kissé elmaradt az EU átlagától, míg Franciaország és Olaszország növekedése változatlanul csekély ütemű. Az EKB laza monetáris politikája egyre inkább a kritikák keresztüzébe kerül, bár a 2% körül stabilizálódott infláció és a viszonylag stabil világgazdasági nyersanyag és energiahordozó árak jelenleg nem indokolnak változtatást.

Japán gazdasága a belső keresletnek köszönhetően kiugróan teljesített, éves összevetésben 4%-kal bővült a negyedév során. *Kínában* folytatódik a növekedési áldozattal járó, lassú szerkezeti átalakítás. A reálgazdaság viszonylag egészséges működése mellett jelentős gondot okoz a pénzügyi rendszer gyengesége. *Oroszország gazdasága* az olajárak stabilizálódásának is betudhatóan lassan helyreáll, de a kormányzat által indított importhelyettesítési program kontra-produktív lehet.

A második negyedévben a **magyar GDP 3,2 százalékkal nőtt** az előző év azonos időszakához képest, ami 1 százalékponttal elmarad az első negyedévitől, de így is meghaladja az EU átlagát. A lassulásban jelentős szerepet játszott a munkanapok kisebb száma és a bázishatás. *Termelési oldalról* elsősorban a piaci szolgáltatások és az építőipar hathattak pozitívan a növekedésre. A *felhasználási oldalon* a(z) -keresetek 12%-ot meghaladó emelkedésével - erősödő belső kereslet volt a növekedés egyik fontos tényezője. A *költségvetés* az előző évinél kedvezőtlenebb képet mutat, a második negyedév végi pénzforgalmi hiány 911 milliárd forint, a teljes előirányzat 75%-a, de ez a költségvetésért felelős minisztérium számításai szerint nem veszélyezteti az év végi 2,4%-os hiánycél teljesülését. Az államadósság mértéke ugyanakkor 9 éves mélypontra, 74%-ra mérséklődött. Az éves szinten számított *infláció* 1,9%-ra nőtt, elsősorban az élelmiszerárak emelkedése miatt. A *Magyar Nemzeti Bank* a korábbi politikát követte, nem változtatott a monetáris kondíciókon. Az euró-forint árfolyam továbbra is viszonylag szűk (307-314 közötti) sávban mozgott.

A **hitelintézetek összesített mérlegfőösszege 1,2%-kal** (425 milliárd forinttal) **növekedett** a negyedév során. A *forrás oldalon* a kibocsátott értékpapírok állományán kívül valamennyi fontosabb forrástípus növekedett, a *teljes bruttó betétállomány* 434 milliárd forinttal (1,9%-kal) bővült. A *háztartási betétállomány* és a *nem pénzügyi vállalatok betétei* az átlagosnál nagyobb ütemben nőttek. Folytatódott a betétállomány futamidejének rövidülése, leginkább az éven belüli lekötésekből áramlott a látra szóló és a számlapénzekbe az állomány. A pozitív eredmény következtében a *saját tőke állománya* 4%-kal emelkedett, és csaknem eléri a 4 ezermilliárd forintot. Az *eszköz oldalon* a *hitelállomány* továbbra is dinamikusabban bővül, a nettó hitelállomány a negyedév alatt 3,5%-kal (598 milliárd forinttal) emelkedett. A nettó adatokat az *értékvesztések* 100 milliárd forint értékű. visszaírása javította. A *háztartási hitelek* bruttó értéke csak visszafogottan (0,5%-kal), a *nem pénzügyi vállalati hitelek* bruttó állománya dinamikusabban (5,1%-kal emelkedett). Az értékvesztések visszaírása és az értékelési különbözetelek növelték az állományokat. A *hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok*

állománya kissé nagyobb volt az előző negyedévesnél; az állammal szembeni követelések nőttek, míg a más bank által kibocsátott papírok állománya csökkent.

A hitelintézeti szektor *nettó hitel/betét mutatója* (104%) a második negyedévben is emelkedett.

A *negyedéves eredmény* az első negyedévit meghaladva, túllépte a 207 milliárd forintot, ami az első félévben 10,56% tőkearányos és 1,14% eszközarányos megtérülést jelent. Az egyedi tételek nélkül számítva (a félév 397 milliárd forintos adózás előtti eredményéből az értékvesztés és céltartalék visszairás miatti javulás összesen 107 milliárd forint, az osztalékbevételek 99 milliárd forint volt) hozzávetőlegesen feleznének a megtérülések.

A második negyedévben a kamateredmények lényegében nem változtak, az eredményjavulást a mérsékelt javuló díj- és jutalék, valamint a pénzügyi tevékenység eredménye, illetve az előző negyedévhez képest másfélszeres értékvesztés és céltartalék feloldás eredményezte, miközben az osztalékbevételek szűkültek. Az általános költségek a megelőző negyedévi szinten maradtak.

2017. március 31-én lezárult a Növekedési Hitelprogram (NHP), ami **a kkv-hitelezés** meghatározó tényezője volt az elmúlt négy évben. A helyébe lépő *Piaci Hitelprogram (PHP)* sikerét mutatja, hogy a Monetáris Tanács májusi közleménye szerint az MNB elindítja *a PHP második szakaszát*, s ezzel - korlátozott mértékben - lehetővé teszi, hogy a bankok megemeljék a mikro-, kis- és középvállalati szektorra vonatkozó hitelezési vállalásaikat.

A **Minősített fogyasztóbarát lakáshitel (MFLH)** koncepció márciusi bemutatását követően a konstrukció részleteit az MNB több menetben egyeztetette a banki szakértőkből álló bankszövetségi tárgyalócsoporttal. A tárgyalások eredményeként a május 19-én kihirdetett **pályázati kiírás** legfontosabb ismérvei:

- Kizárólag annuitásos törlesztésű, legfeljebb 30 éves futamidejű, 3,5,10 éves kamatperiódusú, vagy a futamidő alatt fix kamatozású hitelek kaphatnak MFLH minősítést.
- A maximális kamatfelár 3,5%.
- A hitelbírálati díj maximális értéke 0,75 %. A bankoktól független harmadik felek költségei az ügyfél által megtéríthetők.
- Az elő-, illetve végtörlesztési díjak maximuma egységesen 1%.
- A maximális hitelbírálati idő 15 nap, a maximális hitelfolyósítási idő 2 nap.
- Az MNB pályázati kiírásában meghatározott standardizált termékismertető és kötelező ajánlattételi minta, valamint a banki pályázatokban rögzített hitelezési dokumentum-lista alkalmazása.
- A termékkel Családi Otthonteremtési Kedvezmény is igénybe vehető.

Az MFLH termékek **összehasonlíthatóságát az MNB honlapján** biztosítják, amelynek fejlesztéséről a pályázati kiírást követően is folytatódott az egyeztetés. Az MFLH bemutatásakor felmerült javaslatok nyomán egy **központi jövedelem adatbázis** koncepciójának a kialakítása is folyamatban van.

Az MFLH termékek kialakításán és bevezetésén kívül a **Magyar Nemzeti Bank a hazai repopiac fejlesztését** is kezdeményezte és hosszabb távon egy **repo benchmark kialakítását** is felvetette. A kérdésben rendezett vitaindító konzultációt követően kérdőíves felméréssel kérte ki a bankok véleményét, majd a piaci szereplők részvételével kis létszámú **Repopiaci Munkacsoportot** alakított, a jogi (keretszerződési) és a technikai feltételek kidolgozására.

A jegybank a **jelzáloglevelek keresletét támogató mechanizmusok** kialakítását is szorgalmazza, amellyel a bankszektoron kívüli befektetők jelzáloglevél piacra történő bevonását kívánja elősegíteni.

A negyedév **fontosabb szabályozási fejleményei** közül mindenekelőtt a **MIFID 2 implementáció** érdemel kiemeltet. A parlament május végén hagyta jóvá *a Tőkepiaci (Tpt) és a Befektetési szolgáltatásokról szóló (Bszt) törvények - a MiFID 2 előírásokat a hazai jogba beillesztő - módosításait*. Ezek a **MIFID 2 delegált irányelvet** átültető két új NGM és egy MNB rendelet megalkotására is felhatalmazást adtak. Az NGM rendeletek a MiFID 2 delegált irányelvben

részletezett új témák, a termék jóváhagyási folyamatok és az ösztönzők alkalmazásának hazai jogba illesztését szolgálják. Az MNB rendelet az ügyfelek részére tanácsot, információt adókkal szembeni követelményeket szabályozza majd. A **MIFID 2 ösztönzőkre vonatkozó szabályai** - merev értelmezés esetén – hátrányosan érinthetik a befektetési alapokat és az állampapírokat forgalmazó intézményeket. Ennek elkerülésére a Magyar Bankszövetség a Befektetési Szolgáltatók Szövetségének a bevonásával egyeztetést kezdeményezett az Államadósság Kezelő Központtal az állampapír forgalmazói jutalék értelmezéséről.

A **csődtörvény** májusban elfogadott **módosítása** - egyebek mellett - a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítására vonatkozó szabályokat, a zálogjogosult kielégítésének a zálogtárgy értékesítését követően alkalmazandó szabályait érintette és egységesítette az egyes zálogfajtákra vonatkozó rendelkezéseket. A hitelezők biztonsága szempontjából kiemelten fontos az a rendelkezés, amely egyértelművé teszi, hogy **a felszámolás megindulása előtt a jövőbeni követeléseken alapított zálogjog azokra a követelésekre is kiterjed, amelyek a felszámolási eljárást követően keletkeztek vagy folytak be az adóshoz**. Ugyancsak a hitelezők számára kedvező, hogy az értékesített zálogtárgy nettó vételárából a felszámolónak juttatandó összeg a korábban tervezett 15%-ról 7,5%-ra csökkent az elfogadott módosításban. A jogharmonizációs kötelezettségek **a határokon átnyúló fizetéseképtelenségi eljárásokkal kapcsolatban** a csődtörvény újabb módosítását teszik indokolttá.

A nem teljesítő lakossági jelzáloghitelekkel kapcsolatos helyzet kezelése **a magáncsőd-eljárás rugalmasabb, egyszerűbb szabályozását**, a vonatkozó törvény módosítását indokolná. Az erre vonatkozó koncepció kialakítására az Igazságügyi Minisztérium megkezdte az egyeztetéseket.

A negyedév során a **pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtási rendeletei** - az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló MNB rendelet, valamint a belső pénzmosási szabályzat kötelező tartalmi elemeiről szóló NGM rendelet - is elfogadásra kerültek.

A **jogtanácsosokat az ügyvédi kamarába integráló**, júniusban elfogadott és 2018. január elsején hatályba lépő **ügyvédi törvény** végrehajtását egy kormányrendelet, 6 miniszteri rendelet, valamint különböző **kamarai szabályzatok** segítik. A Magyar Ügyvédi Kamara küldöttgyűlésének 35féle tárgykörben kell új szabályzatot elfogadni, amelyek egy része a **kamarai jogtanácsosok és a munkáltatóik** tevékenységét is érinti. A hátralevő szabályozási feladatokban történő részvételre a Bankszövetség a Jogi munkabizottságon belül **ad hoc munkacsoport** alakult, a jogtanácsosi érdekek minél hatékonyabb képviselése érdekében.

Az **EU új Pénzforgalmi irányelvének (PSD2) az implementálása** a Pénzforgalmi törvény, a Hitelintézeti törvény, az egyes fizetési szolgáltatókról szóló törvény, és az MNB törvény módosítását is szükségessé teszi. A PSD2 gyakorlati alkalmazását nagymértékben megnehezíti, hogy a bevezetés 2018. január 13-i határidejekor még nem áll majd rendelkezésre a részletszabályokat definiáló szabályozási technikai sztenderd (EBA RTS).

A PSD2 egyik deklarált célja a pénzügyi innovációkat megvalósító FinTech cégek (ellenőrzött) piaci működésének a megkönnyítése. A felügyeleti hatóságként is működő magyar jegybank a pénzügyi piacot potenciálisan nagymértékben alakító FinTech cégek piaci hatásainak, működési mechanizmusának, a többi piaci szereplő velük kapcsolatos reakcióinak a jobb megismerésére úgy nevezett **„Regulatory Sandbox”**-ot létesít, amelyben a jelentkező cégek (köztük a bankok) számára egyedileg alakítják ki az új pénzügyi szolgáltatások kipróbálását segítő, az általánostól eltérő szabályozási környezetet.

Az **Azonnali Fizetési Rendszer (AFR)** megvalósítására júniusban megalakult az **országos projekt és szervezete**, célként kitűzve az AFR működésének 2019 közepén történő megkezdését. A részletek

kidolgozása a különböző szakmai munkacsoportokban történik, amelyekbe - a jegybank felkérésére - a Bankszövetség delegált banki szakértőket. Az AFR projekt legfelsőbb döntéshozó szerve a *Projekt Irányító Bizottság (PIB)*, az információáramlást és az érintettek széleskörű tájékoztatását az *Információs Fórum* biztosítja.

A második negyedév során **a nemzetközi fizetési forgalom** fontos eseményét jelentette az *Európai Pénzforgalmi Tanács (EPC)* és a *SWIFT* - egyaránt június elején megtartott - *közgyűlése*.

A Magyar Bankszövetség **Testületi Ülésén** megtörtént a háromévente esedékes (elnökségi és etikai bizottsági elnöki) tisztújítás és átadták az - immár hagyományosnak tekinthető - Aranykaptár díjakat. Az idén első alkalommal, hagyományteremtő szándékkal **interjúkötet** készült tagintézményeink elmúlt három évben hivatalban lévő, első számú vezetőivel. A kinyomtatott köteteket az érintettek tiszteletpéldányként, névre szólóan kapták, a kiadvány elérhető a Magyar Bankszövetség honlapján.

A harmadik alkalommal megrendezett **Pénz7** résztvevői köre tovább bővült, és így az Európai Bankföderáció által kezdeményezett *European Money Week* események között hazánkban volt a legtöbb résztvevővel megvalósított és a legdinamikusabban növekvő rendezvény.

A **globális szabályozás** területén a korábban elhatározott reformok véglegesítésén túl a **konzisztens bevezetésre** helyezik a hangsúlyt. Ennek jegyében a **Pénzügyi Stabilitási Tanács** (FSB) kidolgozta a *pénzügyi szabályozói reformok bevezetést követő értékelésének a keretrendszerét*, amely egységes módszertant biztosít a G20-ak által elhatározott reformok bevezetésének, eredményeinek, hatásainak az értékeléséhez - az esetleges nem szándékolt hatásokat is beleértve. Egyidejűleg a *szakértői értékelés kézikönyvét* is aktualizálták, amely ugyancsak a(z) - FSB által elfogadott - nemzetközi pénzügyi szabályozási szttenderdek bevezetésének és hatékonyságának az értékelését segíti. Az FSB a FinTech cégek pénzügyi térnyerésére reagálva megvizsgálta a *FinTech pénzügyi stabilitási következményeit*, azzal a céllal, hogy feltárja a hatóságok figyelmére érdemes felügyeleti és szabályozási kulcskérdéseket. A *FinTech hitelezésről* is jelentés készült, ráirányítva a figyelmet a vonatkozó hivatalos adatok hiányára.

A **Bázei Bankfelügyeleti Bizottság** (BCBS) konzultációt kezdett a *piaci kockázat tőkekövetelményének a meghatározására szolgáló egyszerűsített alternatív szttenderd módszerről* és publikálta a *problémás eszközök prudenciális kezelését szabályozó* - a nemteljesítő és az átstrukturált kitétségeket definiáló - végleges útmutatóját.

Továbbra sem került sor azonban a Bazel III szabályozás - tavalyi év végére ígért - **véglegesítésére**, a BCBS tagjai júniusban sem jutottak megegyezésre. Az USA bejelentette, hogy a véglegesítés előtt nem illeszti be jogrendjébe a kereskedési könyv átfogó felülvizsgálatára és a nettó stabil finanszírozási mutatóra vonatkozó szabályozást.

A késlekedés **az európai szabályozás** homlokterében lévő - a Bazel III szabályokat implementáló – úgy nevezett **kockázatcsökkentő csomag** tárgyalását is megterheli. Az Európai Bankföderáció a kereskedési könyvi szabályozás bevezetésének a bázei döntésig való elhalasztását, valamint az NSFR szabályozás újbóli megfontolását indítványozza az Európai Bizottságnál. Alapvető versenyképességi kérdés, hogy az új szabályrendszereket valamennyi joghatóság egy időben vezesse be. Ugyanakkor kedvező fejlemény, hogy a tagállamok megegyezésre jutottak a kockázatcsökkentő csomag három – különösen sürgősnek ítélt - szabályozási kérdésében: (1) *a hitelezői hierarchiáról szóló direktíva tervezetről*, (2) *az IFRS 9 tőkére gyakorolt hatásának a csökkentését célzó átmeneti kezelést szabályozó rendelet tervezetről*, amely (3) *a nagykockázati limitek szuveréneket érintő átmeneti kezelését* is szabályozza.

A **Bankunió** felügyeleti hatóságai megkülönböztetett figyelmet fordítanak a nem teljesítő hitelek kezelésére. Az idén júniusban az Egységes Felügyeleti Rendszer és az Egységes Szanálási Rendszer fennállása óta első alkalommal lépett életbe és kielégítően vizsgázott **a reformok nyomán kialakított válságkezelési mechanizmus**.

A Tőkepiaci unió akciótervének a félidőben történt felülvizsgálata szerint a 2015. évi cselekvési terv végrehajtása jól halad, az abban szereplő 33 intézkedés mintegy kétharmadát húsz hónap alatt teljesítették. Az eredmények között külön is kiemelhető az értékpapírosítási csomag elfogadása, a kockázati tőkealapok reformja és a kibocsátási tájékoztatók új szabályozása.

II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei

2017 második negyedévében **a megelőző negyedév trendjének megfelelően - gyorsuló ütemben - bővült a világgazdaság. Az IMF júliusban szinten tartotta a globális GDP-re vonatkozó előrejelzését** (2017-re 3,5%), és 2018-ra (3,6%) is ennek a trendnek a folytatását valószínűsítette. A növekedés globális gyorsulásából a nagy angolszász gazdaságok kimaradtak, miközben az Európai Unió gazdasága mérsékelten, a Japán gazdaság látványosan bővült. A feltörekvő országok is eltérő módon járultak hozzá a növekedéshez. A pozitív növekedés fő hajtóereje a ciklikus fellendülés, ami a politikai kockázatok mérséklődésével elsősorban az EU-ban tűnik fenntarthatónak. Másrészt a magas eszközárak, illetve az összességében jelenleg még mindig támogató monetáris és fiskális politikák fenntarthatóságának bizonytalansága negatív kockázatokat hordoznak.

Az USA gazdasága éves szinten 2,1%-kal növekedett a második negyedévben, ami az első negyedévi visszafogott teljesítményhez (0,7%) képest jelentős javulás, de az év egészére nem várható számottevő gyorsulás. A negyedév kedvező bővülési adatait továbbra is a szilárd munkaerőpiac és az elkölthető jövedelmek stabil emelkedése támogatta. A lakossági fogyasztás éves szinten 2,8%-kal bővült. A gazdasági szereplők beruházásai ugyancsak támogatták a növekedést, de a lakóingatlan beruházások némileg visszaestek. A kormányzati kiadások mérsékelten emelkedtek az időszak során, így nem gyakoroltak lényeges hatást a gazdasági konjunktúrára. Az export bővülése az előző negyedévi csaknem felére (4,1%-ra) esett, azonban az import még nagyobb mértékben csökkent, így az egyenleg az egy negyedévvvel korábbihoz hasonló szinten alakult.

Az **Európai Unió gazdaságának növekedése** a második negyedévben éves összevetésben **mérsékelten tovább gyorsult** (2%-ról 2,3%-ra). A korábbiakhoz képest a holland és a francia választások eredményeként mérséklődtek a politikai kockázatok. Az EKB laza monetáris politikája egyre inkább a kritikák keresztútjába kerül, bár a 2% körül stabilizálódott infláció és a viszonylag stabil világpiaci nyersanyag és energiahordozó árak jelenleg nem indokolnak változtatást. A nagyobb uniós gazdaságok közül a legjelentősebb bővülés Spanyolországban volt megfigyelhető, ami a belső fogyasztásra és a beruházásokra támaszkodik. Hasonló tényezőknél köszönhetően Németországban is kedvezően alakult a növekedés (2,1%). Franciaország (1,8%) és Olaszország (1,5%) növekedésének felzárkózása az EU átlagához mérten továbbra is gyenge. Az EU gazdasági fejlődésével kapcsolatos legnagyobb probléma továbbra is a beruházási tevékenység alacsony szintje. A növekedést a még fennmaradt politikai kockázatok (az osztrák választások eredménye, a Brexit tárgyalások fejleményei) is fékezhetik.

Japán gazdasága kiugróan teljesített a negyedév során, éves összevetésben 4%-ot bővült. A növekedés hátterében legjelentősebb tényező a belső kereslet pozitív alakulása, de az üzleti beruházások és a kormányzati költségek is növekedtek. A gyenge jennek és a globális kereskedelem bővülésének köszönhetően az export éves összevetésben csaknem 15%-kal növekedett, azonban a belső kereslet növekedése folytán az import ezt meghaladóan bővült, így a külkereskedelem nem befolyásolta lényegileg a növekedési adatokat.

Kínában kormányzati irányítás mellett **folytatódik a növekedési áldozattal járó, lassú szerkezeti átalakítás.** A második negyedév végére éves viszonylatban 6,9%-kal növekedett a gazdaság. A GDP 52%-át kitevő fő összetevője immár a szolgáltató szektor, de az ipari termelés is a GDP mértékét meghaladóan bővült. Komoly feszültséget okoz, hogy a GDP felhasználási oldalán még mindig a beruházások (több mint 80%-os részesedéssel) a legjelentősebb tétel. Ezen belül előnyös jelenség, hogy az ingatlanbuborék megakadályozására tett lépések eredményeként az ingatlan ágazat dinamikája számottevően mérséklődött. A belső fogyasztás támaszt jelent a növekedésnek. A külkereskedelmi forgalom jelentősen, éves viszonylatban csaknem 20%-kal bővült. Az import növekedése 10 százalékponttal meghaladta az exportét, így a csekély mértékű nettó többlet nem gyakorolt nagyobb hatást a növekedésre. A reálgazdaság viszonylag egészséges működése mellett az országnak jelentős gondot okoz pénzügyi rendszerének a gyengesége. A júan viszonylagosan erős szintje, illetve a kínai vállalatok külföldi beruházásainak korlátozása segítettek a fizetési mérleg egyensúlyának a fenntartásában és a tartalékok megvédésében. A kínai bankrendszerben ugyanakkor

tovább bővült a nemfizető állomány és az árnyékbankrendszer hitelezési tevékenységének visszafogása is további intézkedéseket igényel.

Oroszország gazdasága az olajárak egy-két évvel korábbihoz mérten magasabb szinten történt stabilizálódásának is köszönhetően **lassan helyreáll**. Az első negyedév 0,5%-os éves növekedése után, **a második negyedévben 2,5%-kal bővült a gazdaság**. Az orosz kormányzat, - részben az USA és az EU szankciói miatt - a strukturális reformok sajátos útját választotta, importhelyettesítési programot indított. Szakértők szerint azonban ez kontra-produktív is lehet; mivel a nemzetközi szinten verseny- és exportképes ágazatoktól szívhat el erőforrásokat a gyengébben teljesítők felé.

A második negyedévben a **magyar GDP 3,2 százalékkal nőtt** az előző év azonos időszakához képest, ami 1 százalékponttal elmarad az első negyedévitől. A **lassulásban jelentős szerepet játszott a munkanapok kisebb száma és a bázishatás** (2016-ban a második negyedévben dinamikus volt az emelkedés). A szezonálisan és naptárhatással szűrt GDP 3,6%, két tized százalékponttal alacsonyabb a megelőző negyedévinél. **Termelési oldalról** nézve elsősorban a piaci szolgáltatások és az építőipar hathattak pozitívan a növekedésre, a mezőgazdasági termelés visszaeshetett a korábbiakhoz képest, illetve az ipar és a nem piaci szolgáltatások bővülése is mérséklődött. A **felhasználási oldalon** a továbbra is erősödő belső kereslet volt a növekedés egyik fontos tényezője. Ezt segítette **a keresetek** előző évhez viszonyított, **12%-ot meghaladó növekedése**. A beruházások bővülése is a várakozások szerint folytatódott. A vártnál jobb külső kereslet ellensúlyozta a belső kereslet importnövelő hatását, így - a fogyasztás gyorsulása ellenére – minimálisan a külkereskedelem is hozzájárulhatott a növekedéshez. A készletek leépülése (főleg az agráriumban) lefelé húzta a növekedést.

Az **egyensúlyi mutatókat** tekintve **a költségvetés** az előző év azonos időszakához képest **kedvezőtlenebb képet mutat**. A második negyedév végi pénzforgalmi hiány 911 milliárd forint, ami a teljes előirányzat 75%-a. Ez az egy évvel korábbi 47%-os teljesítéssel összevetve igen nagy emelkedés. A(z) - elsősorban a foglalkoztatáshoz kapcsolódó tételek miatt - növekvő bevételek mellett a kiadások még erőteljesebben emelkedtek. Ennek fő oka az uniós forrásokat megelőlegező kiadások, valamint az otthonteremtési támogatások bővülése. Emellett a nagyobb összegű lejárató adósságok után fizetett kamattöbblet okozta a növekedést. A költségvetésért felelős minisztérium számításai szerint a némileg magasabb deficit nem veszélyezteti az év végi 2,4%-os hiánycél teljesülését. Ugyanakkor a negyedév végére az államadósság mértéke 9 éves mélypontra, 74%-ra mérséklődött.

Az éves szinten számított **infláció** 1,9%-ra nőtt, elsősorban az élelmiszerárak emelkedése miatt (3,1%), míg az üzemanyagárak csökkenése (-1,7%) ezzel ellentétes hatást gyakorolt. A maginfláció (a második negyedévben 2,4%) stabil sávban mozog.

A Magyar Nemzeti Bank a korábbi politikát követte, **nem változtatott a monetáris kondíciókon**. Ennek megfelelően szinten tartotta az irányadó jegybanki kamatrátát és további likviditást szorított ki a három hónapos betéti eszköz állományából (750 milliárd forintról 500 milliárd forintra). Az euróforint árfolyam továbbra is viszonylag szűk (307-314 közötti) sávban mozgott.

2017 második negyedévében a **hitelintézetek összesített mérlegfőösszege 1,2%-kal** (425 milliárd forinttal) **növekedett**. Az időszak során a forint az euróhoz képest lényegében szinten maradt, míg az egyéb fontosabb devizákhoz mérten erősödött (a svájci frank esetén 2%-ot, az amerikai dollár esetén 6%-ot meghaladón), ami mérséklően hatott a mérlegfőösszegre. A forintállományok stagnálása mellett az euróban denominált állományok az árfolyamváltozást meghaladón növekedtek, míg az egyéb devizákban tartott állományok az árfolyamcsökkenés hatását jóval meghaladón növekedtek.

A **forrás oldalon** a kibocsátott értékpapírok állományán kívül valamennyi fontosabb forrástípus növekedett. A **teljes bruttó betétállomány** 434 milliárd forinttal (1,9%-kal) bővült. A bankközi felvett betétek 6,8%-kal (257 milliárd forinttal), míg az egyéb betétek 1% alatti mértékben (177 milliárd forinttal) emelkedtek. Az utóbbiakon belül kedvező fejlemény, hogy a **háztartási betétállomány** az első negyedéves növekedést felülmúlva az átlagos szintet meghaladón bővült (bruttó 2,1%-kal, 175 milliárd forinttal). A **nem pénzügyi vállalatok betéteinek** összege szintén gyorsuló mértékben növekedett (3,1%-kal, 212 milliárd forinttal), ami a bankszektor számára kedvező, de még mindig a

beruházási aktivitás visszafogottságára utal. Az egyéb szektorok visszaeső betétállományához leginkább az alapok és egyéb nem monetáris pénzügyi intézmények betéteinek a csökkenése járult hozzá. Folytatódott a betétállomány futamidejének rövidülése, leginkább az éven belüli lekötésekből áramlott a látra szóló és a számlapénzekbe az állomány. A bankközi felvett hitelek állománya 2,8%-kal (136 milliárd forinttal) emelkedett. A kibocsátott értékpapírok állománya csaknem 9%-kal (-212 milliárd forinttal) csökkent, ami teljes egészében a hosszú, 2 éven túli állományok mérséklődéséből ered.

A pozitív eredménynek köszönhetően **a saját tőke állománya** 4%-kal emelkedett, és **csaknem eléri a 4 ezermilliárd forintot**.

Az **eszközállományon** belül a második negyedévben is folytatódott az a trend, hogy a bankközi számla és kihelyezett betétállományok csökkenésén túl minden egyéb fontosabb eszköztípus emelkedett. **A hitelállomány továbbra is dinamikusan bővül**, a nettó hitelállomány a negyedév alatt 3,5%-kal (598 milliárd forinttal) emelkedett. A hitelek bruttó 2,6%-os (472 milliárd forintos) növekedése némileg (30 milliárd forinttal) elmarad az egy negyedévvél korábbi emelkedéstől, ehhez adódik az **értékvesztések további 11%-os (100 milliárd forint értékű) visszairása**

A **háztartási hitelek bruttó értéke** mérsékelten (0,5%-kal, 31 milliárd forinttal) emelkedett. Az értékvesztések visszairása (8%, 39 milliárd forint) és a pozitív összegű értékelési különbözete (22%, 33 milliárd forint) azonban jelentősen javították a mérleg szerinti nettó adatokat. A **nem pénzügyi vállalati hitelek bruttó állománya** a negyedév során 5,1%-kal (404 milliárd forinttal) bővült. Ezen belül mérsékeltebb volt a hazai vállalati állományok és az EU-ba történt hitelezés bővülése (előbbi 1,7%, 102 milliárd forint, utóbbi 3,3%, 13 milliárd forint), míg dinamikusan, csaknem 20%-kal bővült az elsősorban eurótól eltérő devizákban az egyéb külföldiek részére nyújtott hitelek állománya (289 milliárd forint). A vállalati hitelek nettó értékét jelentősen növelte az 53 milliárd forint értékű értékvesztés visszairás (12,4%), melyből a 51 milliárd forintnyi a hazai vállalatokkal áll összefüggésben. A **bankközi számla és betétállomány** összességében 6,3%-kal (325 milliárd forinttal) esett. Az előző negyedéves trenddel szemben a jegybanki betétekből kivont eszközöket az MNB folyószámlán tartották a bankok, így a jegybankkal szembeni állományok érdemben nem változtak. Ezzel szemben jelentős mértékben (9%-kal, 296 milliárd forinttal) esett a hitelintézeteknél (ezen belül is a belföldi és az EU-s intézményeknél) elhelyezett állomány. A **hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok** mérsékelten emelkedtek, ezen belül folytatódott az állammal szembeni követelések növekedése és a más bank által kibocsátott papírok értékesítése. A külföldi banki akvizíciókkal is összefüggésben számottevően (13%-kal, 167 milliárd forinttal) emelkedett a részesedések aránya. A fenti hatások eredőjeként a hitelintézeti szektor **nettó hitel/betét mutatója 104% volt**.

A **negyedéves eredmény** az első negyedévit meghaladva, **túllépte a 207 milliárd forintot**, és ezzel a bankszektor az első félévben 10,56% tőkearányos és 1,14% eszközarányos megtérülést ért el.¹ Az egyedi tételek nélkül számítva (a félév 397 milliárd forintos adózás előtti eredményéből az értékvesztés és céltartalék visszairás miatti javulás összesen 107 milliárd forint, az osztalékbevételek 99 milliárd forint volt) hozzávetőlegesen feleződne a saját tőkearányos és az eszközarányos megtérülés. A második negyedévben a kamateredmények lényegében nem változtak, az eredményjavulást a mérsékelten javuló díj- és jutalék, valamint a pénzügyi tevékenység eredménye, illetve az előző negyedévhez képest másfélszeres értékvesztés és céltartalék feloldás (76 milliárd forint) eredményezte, miközben az osztalékbevételek 61 milliárd forinttal mérséklődtek. Az általános költségek a megelőző negyedévi szinten maradtak.

¹Az adatok az IFRS áttérés miatt mechanikusan nem évesíthetők.

III. Vállalati üzletág

Az MNB májusi hitelezési jelentése szerint 2017 első negyedében a vállalati hitelezésben folytatódott a bővülés, a hitelállomány éves szinten 4%-kal nőtt tranzakciós alapon. A szűken értelmezett kkv-szektor hitelezése 8,1%-kal, míg az önálló vállalkozókkal bővített kkv-szektoré 12,8%-kal nőtt éves összevetésben. A nem pénzügyi vállalatok hitelállománya egy év alatt 260 milliárd forinttal emelkedett, ebből az idei első negyedévi növekmény 108 milliárd forintot tett ki. Az elmúlt egy évben a Növekedési Hitelprogram keretében folyósított hitelek mellett a piaci alapú forinthitelek is jelentősen bővültek. Az NHP harmadik szakaszában kötött hitelek az első negyedévben 132 milliárd forintot tettek ki, ezzel az új vállalati hitelkibocsátás 18%-át folyósították a program keretein belül. A harmadik szakasz 2017. március végén 98%-os kihasználtsággal ért véget, azonban a bankok által a Piaci Hitelprogram keretében a kkv-hitelállomány növelésére tett vállalások továbbra is támogatják a vállalati hitelezést.

A Hitelezési felmérésre adott banki válaszok alapján a nagyvállalati hitelek feltételei nem változtak, míg - a negyedév során jelentős keresletnövekedést mutató - kis- és mikrovállalatok esetében a bankok enyhítettek a hitelsztenderdeken. A kisösszegű forinthitelek felárai emelkedtek, míg előretekintve a bankok az árjellegű feltételek enyhülését jelzik, bár a sztenderdek széles körű további enyhítése nem várható a következő két negyedévben. A felmérésben részt vevő bankok számára a likviditásbőség továbbra is biztosítja a lehetőségét, míg a piaci versenyhelyzet a szükségességét a hitelfeltételek további lazításának, amelyre a javuló gazdasági kilátások is hatással lehetnek a következő fél évben.

A Növekedési Hitelprogram eredményei

2017. március 31-én lezárult **a Növekedési Hitelprogram (NHP), amely a kkv-hitelezés meghatározó tényezője volt az elmúlt négy évben.** A célzott jegybanki eszköz keretében a 2013. júniusi indulás óta 39 254 mikro-, kis- és középvállalkozás jutott kedvező finanszírozáshoz, 2 811 milliárd forint összegben. A mindössze három hónapig tartó első szakasz során a kedvező hitelfeltételi lehetőséggel élve számos vállalkozás próbálta megvalósítani elhalasztott beruházását vagy kiváltani korábbi hitelét. A 2013 őszen indult második szakaszban a hangsúly már az új hitelekre, azon belül is a beruházási hitelekre terelődött, a 2016 elején indult harmadik szakaszban pedig - a fokozatos kivezetés jegyében - már csak beruházások finanszírozására volt lehetőség. 2014–2015-ben a középlejáratú kkv-hitelek közel felét az NHP keretében nyújtották, majd 2016-tól csökkent az NHP-s ügyletek részaránya. Az összes szakaszban együttvéve mintegy 1700 milliárd forintnyi hitel- és lízingügylet szolgálta új beruházások finanszírozását. **Az MNB becslései szerint az NHP 2 százalékponttal járulhatott hozzá 2013 és 2016 között a gazdasági növekedéshez, a foglalkoztatást pedig mintegy 20 ezer fővel növelhette.**

Az NHP mindhárom szakaszában a mikrovállalkozások vették fel a legtöbb hitelt azok darabszámát tekintve, arányuk az idő előrehaladtával folyamatosan nőtt. E szegmensnek több mint 46 ezer darab ügylethez kapcsolódóan közel 860 milliárd forint összegben nyújtottak kölcsönt a program keretében a hitelintézetek, döntő többségben beruházási célra. Az NHP-s hitelek közel kétharmadát a kereskedelem, javítás ágazatban, a mezőgazdaságban, illetve a feldolgozóiparban tevékenykedő vállalatok vették fel. Az NHP **csökkentette a hitelek regionális koncentrációját:** míg indulását megelőzően a kkv-hitelállomány mintegy 54%-a közép-magyarországi székhelyű vállalkozásokhoz kapcsolódott, az NHP-ban megkötött hitelszerződések összegének csak 36%-a köthető ehhez a régióhoz.

A program érdemben hozzájárult a hitelezési fordulat megvalósulásához: az NHP elindítását követően a kkv-hitelezés korábban tapasztalt évi 5-7%-os visszaesése megállt, majd 2015-től fokozatosan emelkedésnek indult. A dinamika 2016-ban már az – MNB által a hosszútávon fenntartható gazdasági növekedéshez szükségesnek tartott – 5-10% közötti sávba került.

A Piaci Hitelprogram második szakasza

A Monetáris Tanács 2017. május 24-i közleményének megfelelően az MNB elindítja a **Piaci Hitelprogram (PHP) második szakaszát**, amellyel lehetővé teszi, hogy a bankok megemeljék a mikro-, kis- és középvállalati szektorra vonatkozó hitelezési vállalásaikat. A PHP második szakaszában a jegybanki eszközök csak korlátozott mértékben állnak a bankok rendelkezésére, a feltételes kamatcsere ügyletek (HIRS) keretösszege 300, míg a preferenciális betétállomány keretösszege 150 milliárd forint. Az MNB a július 6-i HIRS tenderén 228 milliárd forint értékben kötött ügyleteket a kereskedelmi bankokkal, amellyel a bankok 2017. évi 170 milliárd forintnyi kkv-hitelezési vállalása 227 milliárd forintra emelkedett. Ezzel bankrendszeri szinten átlagosan 34%-kal nőtt a bankok hitelezési vállalása, ami a résztvevő kilenc banknál átlagosan 58%-os vállalásbővítést jelent. Közülük három bank legalább duplájára emelte a vállalását.

IV. Lakossági üzletág

Az MNB májusi hitelezési jelentése szerint a háztartási szektor hiteldinamikája az első negyedévben pozitívba fordult, éves összevetésben 1,2 százalékkal emelkedett. A hiteltranzakciók éves értéke 67 milliárd forintot tett ki, amelyhez az első negyedév 4 milliárd forinttal járult hozzá. A háztartási hitelezés alakulására jelentős hatást gyakorolt az önálló vállalkozók által felvett hitelek értéke, de a lakossági hiteldinamika ettől eltekintve is folyamatos javulást mutat. Az új szerződéskötések volumene éves átlagban mintegy 50 százalékkal nőtt, ezen belül az új lakáshitelek kihelyezése 44 százalékkal emelkedett az elmúlt egy évben.

A Hitelezési felmérésre adott banki válaszok alapján összességében sem a lakáscélú, sem a fogyasztási hitelfeltételek nem változtak érdemben a negyedévben, és a lakáshitelek esetében a következő fél évben sem várható változtatás. A felmérés időpontjában a bankok számára még nem voltak ismertek a minősített fogyasztóbarát lakáshitel végső jellemzői, aminek bejelentése a hitelezési feltételek enyhítésének irányába hathat. Emellett a bankok továbbra is a hitelkereslet élénkülését érzékelték mindkét termékkörben, valamint ennek a tendenciának a folytatódására számítanak előretekintve is. A kereslet emelkedését a Családi Otthontermelési Kedvezmény továbbra is támogatja, az év első negyedévében a CSOK-hoz volt köthető az új kibocsátású lakáshitel-volumen 16 százaléka.

Konzultációk az MNB Minősített fogyasztóbarát lakáshitel termékéről

A **Minősített fogyasztóbarát lakáshitel (MFLH)** koncepció márciusi bemutatását követően a konstrukció részleteit az MNB több menetben, írásban és szóban egyeztetette a banki szakértőkből álló bankszövetségi tárgyalócsoporttal. A tárgyalások eredményeként a május 19-én kihirdetett pályázati kiírás legfontosabb ismérvei:

- Kizárólag **annuitásos törlesztésű, legfeljebb 30 éves futamidejű, 3,5,10 éves kamatperiódusú, vagy a futamidő alatt fix kamatozású hitelek** kaphatnak minősítést.
- **A-maximális kamatfelár 3,5%.**
- **A hitelbírálati díj maximális értéke 0,75 %.** A fix elemek kiemelésével a bankoktól független harmadik felek költségei (például a közjegyzői, az értékbecslési és egyes földhivatali díjak) az ügyfél által megtéríthetőek.
- **Az elő-, illetve végtörlesztési díjak maximuma egységesen 1%,** az ilyen mértékű díj nem csak a jelzáloglevélből származó forrással rendelkező hitelek esetében alkalmazható.
- **A maximális hitelbírálati idő 15 nap, a maximális hitelfolyósítási idő 2 nap** (a banki feltételek ügyfél általi teljesítési idejétől számítódik).
- Az MNB pályázati kiírásában meghatározott standardizált termékismertető és kötelező ajánlattételi minta, valamint a banki pályázatokban rögzített hitelezési dokumentumlista kerül alkalmazásra.

- A termékkel Családi Otthonteremtési Kedvezmény is igénybe vehető.

Az egyeztetések során rögzítésre kerültek azok az esetek, amelyekben a bankoknak a korábbi kötelező ajánlatuk ellenére sem áll fenn szerződéskötési kötelezettségük (például a referenciakamatokban történt 0,75 százalékpontos elmozdulás, a hitelezési szabályzatok szerinti kizáró feltétel felmerülése). Az összehasonlíthatóságot az MNB honlapján biztosítják.

A pályázati kiírást követően az MNB szakértői szinten folytatta az egyeztetéseket az összehasonlító oldala fejlesztéséről. Ezekon, illetve a pályázatra történő banki felkészülés során több koncepcionális probléma is felmerült, amelyet a jegybank GYIK kiadásával igyekszik orvosolni. Több jogi természetű kérdés azonban jelenleg is nyitott, valamint tisztázatlan, hogy milyen mélységű, hány adattípus egyidejű kombinálásával végrehajtott hitelezhetőségi vizsgálatot szükséges a bankoknak - az MNB összehasonlító oldal üzemeltetéséhez rendelkezésre bocsátott alkalmazásba - fejleszteniük.

Az MFLH bemutatásakor felmerült javaslatok nyomán folyamatban van egy **központi jövedelem adatbázis** koncepciójának a kialakítása

V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények

MIFID 2 implementáció

- o *A MIFID 2 delegált irányelvet implementáló rendeletek*

A kormány egy hónapos tárcaköröztetést követően április végén nyújtotta be **a Tőkepiaci (Tpt) és a Befektetési szolgáltatásokról szóló (Bszt) törvények MiFID 2 előírásokat a hazai jogba beillesztő módosításait**. A parlament május végén hagyta jóvá a javaslatokat és június 9-én hirdették ki a módosításokat. Az elfogadott szabályok **két új NGM és egy MNB rendelet** megalkotására adtak felhatalmazást.

Az **NGM rendeletek a MiFID 2 delegált irányelvben** részletezett új témák, a **befektetési szolgáltatást nyújtók által alkalmazandó termék jóváhagyási folyamatok**, illetve a **befektetési szolgáltatási tevékenységhez kapcsolódó ösztönzők alkalmazásának** hazai jogba illesztését szolgálják. (A vonatkozó jogszabálycsomag a két új rendeleten túl több tárcarendelet módosítását is magába foglalta. Így a nyilvánosan forgalomba hozott értékpapírokkal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség részletes szabályairól szóló PM rendelet, valamint a pénzügyi szolgáltatás közvetítői, a biztosításközvetítői és a tőkepiaci ügyletkötői hatósági képzéssel és hatósági vizsgával összefüggő feladatokról szóló NGM rendelet is módosításra került.)

Az NGM a rendeletervezeteket május második felében küldte el és előzetes személyes konzultációt is tartott a piaci szereplőkkel. A Magyar Bankszövetség elsősorban irányelvvel valamint a polgári törvénykönyvvel, illetve az ágazati szabályokkal való összhang biztosítása érdekében fogalmazott meg javaslatokat. A szöveggel kapcsolatosan az NGM kizárólag az EU delegált irányelve szövegszerű beillesztését támogatta. Ennek megfelelően csak kisszámú szövegpontosító javaslatot fogadott be.

Az **MNB rendelet**, amelynek tárgya **az ügyfelek részére tanácsot, információt adókkal szembeni követelmények**, jelenleg előkészítés alatt áll, a konzultációk várható menetrendjéről még nem adott felvilágosítást a jegybanki stáb.

- o *ÁKK egyeztetések az állampapír forgalmazói jutalék értelmezéséről*

A MiFID 2 a korábbi szabályozások mérten jellemzően **az adminisztráció és a jelentésszolgálat** terén állítja jelentős kihívások elé az azt implementáló intézményeket. Az **ösztönzőkkel kapcsolatos**

szabályok azonban - merev értelmezés esetén - a **befektetési alapokat forgalmazó intézmények díjstruktúráját**, a piaci gyakorlatban jelenleg **alkalmazott üzleti modelleket is jelentősen befolyásolhatják**. Ha az alapkezelő által a forgalmazást végzőnek fizetett forgalmazói díjakat a hatóságok ösztönzőnek minősítik, akkor ezek a díjak, vagy teljes mértékben kifizetendők az érintett befektetőnek, vagy - bizonyos esetekben - csak meghatározott célra használhatók fel, aminek az igazolása, adminisztrációja rendkívül nehézkes. Azaz kétségessé válna, hogy a ténylegesen a forgalmazásra fordított erőforrások költsége egy ilyen rezsimben megtérül, ami a hagyományosan kialakult forgalmazási csatornák szereplőit ellenérdekelte teheti. **Az Európai Unióban a tőkepiaci szabályokkal összefüggésben jelenleg ez az egyik leginkább vitatott kérdés**, egyrészt, mivel az értelmezés az alkalmazott modellek függvényében tagországokként számottevően eltér, másrészt a jelentős piacbefolyásoló hatás miatt.

Magyarországon az ösztönzőkkel kapcsolatos szabályok merev értelmezése a befektetési alapokat forgalmazó intézmények mellett kiemelten hátrányosan érinti az **állampapírt forgalmazókat**, mivel az állampapírok végső befektetőkhöz történő elhelyezése hasonló modell alapján történik. Mivel a szabályok merev értelmezése sem a kibocsátó ÁKK-nak, sem a pénzügyi szolgáltatóknak nem érdeke, a probléma megoldására - a Befektetési Szolgáltatók Szövetségének a bevonásával - többször egyeztetünk az ÁKK-val. A tárgyalások végeredményeként kialakuló szakmai anyaggal a piaci szereplők megkeresik majd a jegybankot a hatósági jogértelmezés kialakítása és közreadása érdekében.

Csődtörvény módosítások

A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény valamint az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi XLIX. törvényt 2017. május 16-án fogadta el az országgyűlés. A törvény (a továbbiakban Cstvm.) **módosította a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítására vonatkozó szabályokat** felszámolási eljárás esetén, **érintette a zálogjogosult kielégítésének** a zálogtárgy értékesítését követően alkalmazandó **szabályait, egységesítette az egyes zálogfajtákra vonatkozó rendelkezéseket** (hatályon kívül helyezte a körülírással meghatározott zálogtárgyra vonatkozó speciális szabályokat). A Cstvm. kimondta, hogy a felszámolás megindulása előtt a jövőbeni követeléseken alapított zálogjog azokra a követelésekre is kiterjed, amelyek a felszámolási eljárást követően keletkeztek vagy folytak be az adóshoz. (Tehát a zálogjogosult kerül elsődlegesen kielégítésre a felszámolás kezdete előtt megkötött - és hatályba lépett - bérleti szerződés alapján fizetett minden bérleti díjból, így a felszámolás alatt fizetett bérleti díjból is. Azokból a bérleti díjból, amelyek már a felszámoló által kötött bérleti szerződésből származnak, nem lesz elsőbbségi kielégítési joga a zálogjogosultnak.) A módosítás **a fiduciárius hitelbiztosítékok jogosultjainak a zálogjogosultakkal azonos elbírálást biztosít**, amennyiben az adott biztosítéki jogot a hitelbiztosítéki nyilvántartásba (HBNY), vagy az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték. A módosítás **nevesíti** a Cstv.-ben **az önálló zálogjogot, az alzálogjogot és a zálogjogosulti bizományost**.

A tervezethez több fordulóban tettünk észrevételeket. Sikerült elérni, hogy pontosítsák a fiduciárius biztosítékokra vonatkozó szabályt. A kézbesítési vélelem határidejét 30 napról 15 napra csökkentették, és jelentősen mérsékeltek a zálogtárgy árbevételéből történő levonás arányát (a zálogtárgy nettó vételárából a felszámolónak juttatandó összeg a korábban tervezett 15%-ról 7,5%-ra csökkent), ami a zálogjogosult hitelezők számára kiemelkedően fontos.

A Cstvm. elfogadását egy újabb törvénymódosítás előkészítése követte, amely **jogharmonizációs okokból vált szükségessé a 2015/848/EU rendelet következtében, a határokon átnyúló fizetésképtelenségi eljárásokkal kapcsolatban**. 2018. júniusig létre kell hozni az EU tagállamokban egy olyan **fizetésképtelenségi nyilvántartást**, amely tartalmazza a tagállamokban megindított fizetésképtelenségi eljárásokról az előírt adatokat. A folyamatban levő eljárásokról ingyenesen lehet majd adatokat lekérdezni.

A tervezettel kapcsolatban kodifikációs jellegű észrevételeket tettünk, továbbá szorgalmaztuk megfelelő szabályok kialakítását a más tagállamban levő vagyontárgyak felkutatása és fizetéképtelenségi eljárás hatálya alá vonása érdekében. A tervezetet a 2017. évi őszi ülészen fogja megtárgyalni az Országgyűlés.

A nem teljesítő jelzáloghitelek - Magáncsőd reform

Az **Igazságügyi Minisztérium által kezdeményezett konzultáció** keretében áttekintettük a nem teljesítő jelzáloghitelekkel kapcsolatos helyzetet. (2016. év végén a lakossági jelzáloghitel-állomány 18 %-a volt nem teljesítő, ez mintegy 136 ezer adóst jelent.) Az MNB nem teljesítő hitelekkel kapcsolatos ajánlása csekély érdemi eredményt hozott; kevés átstrukturálásra került sor, ugyanakkor a Nemzeti Eszközkezelő keretei is kimerültek. Az ajánlást kiadását követően a bankok mintegy 72 ezer adóssal vették fel kapcsolatot, amelynek nyomán 3800 adóssal kötöttek megállapodást, ennek kb. fele volt átstrukturálás.)

A probléma-megoldására **a magáncsőd-eljárás rugalmasabb, egyszerűbb szabályozása** lehet olyan eszköz, amely a nem teljesítő adósok számára megoldást jelenthet. Ennek érdekében eljuttattuk *a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvénnyel* kapcsolatos módosító javaslatokat az Igazságügyi Minisztériumhoz. Hangsúlyoztuk, hogy **az adós és a hitelezők tehervállalása mellett az állami szerepvállalás is nélkülözhetetlen**: a hatályos szabályozás szerinti törlesztési támogatás és az adósság-elengedéshez biztosított adókedvezmény fontos szereppel bír az adósok fizetőképességének helyreállításában. Javasoltuk, hogy tartozás elengedésére csak az 5 éves csődvédelmi időszak sikeres teljesítését követően kerüljön sor. Célszerű megoldásként indítványoztuk a hitelkiváltás lehetőségének biztosítását az ötéves időszakot követően, illetve a követeléskezelők esetében a részletfizetési megállapodás megkötését. Elengedhetetlen, hogy a jelzálogjog ezekben az esetekben is biztosítsa a jelzáloghitelező követelését. Javaslatokat fogalmaztunk meg az árfolyamgáthoz kapcsolódó futamidő-hosszabbítással kapcsolatban is.

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtási rendeleteinek véleményezése

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtási rendeletei közül a Pénzmosás megelőzési munkacsoport több körben véleményezte az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó **szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló MNB rendelet tervezetét**, valamint az NGM által készített **belső szabályzat kötelező tartalmi elemeiről szóló rendelet tervezetét**.

Az úgy nevezett **„online” azonosítással** kapcsolatban az MNB hangsúlyozta, hogy bár több teljesen automatizált technológia létezik, a szabályozás megalkotásakor kifejezett céljuk volt, hogy az azonosítási folyamat humán erőforrás által is kontrollálva legyen. Emiatt a piaci szereplők egy részének azt a javaslatát, ami egy teljesen automatizált folyamatot is elfogadhatónak minősített volna, az MNB elvetette. Cél volt továbbá, hogy a jogi személyek azonosítására is lehetőséget biztosítson a rendelet. Az online azonosítás nem alkalmazható, ha a természetes személynek kizárólag az útlevele áll rendelkezésre, hiszen az útlevelek biztonsági követelményei nem minden esetben felelnek meg a sztenderdnek.

A szűrőrendszer minimumkövetelményeiről szóló rendelet tervezetéhez tett részletes észrevételeinket egy személyes, széles körű egyeztetésen vitattuk meg. Javaslatainkat az MNB vagy figyelembe vette, vagy megindokolta a rendelkezések változatlanul hagyását. A végleges, kihirdetett rendelet szövege az egyeztetésen elhangzottakat tartalmazza.

A **belső pénzügyi szabályzat kötelező tartalmi elemei** nem térnek el jelentősen a korábbiaktól és nem terjeszkednek túl az új irányelv és az azt implementáló törvény által körülírt szabályokon, emiatt érdemi tagbanki észrevétel a véleményezés során nem érkezett a tervezethez

Ügyvédi törvény

Az Országgyűlés 2017. június 13-án fogadta el az *ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. számú törvényt. A jogszabály 2018. január 1-jén, az új polgári perrendtartással párhuzamosan lép hatályba.* A törvény végrehajtását egy kormányrendelet, 6 különféle kérdésben megalkotandó miniszteri rendelet, valamint kamarai szabályzatok segítik majd. Emellett külön törvény készül az ügyvédi tevékenységről szóló egyes törvények módosításáról, amely októberi benyújtással szerepel a Kormány őszi törvényalkotási programjában.

A tervezet kapcsán az együttműködő más iparági jogtanácsosok véleményét is integrálva nagyon részletes észrevételt készítettünk, amelynek jelentős része bekerült a törvénybe.

A jogszabály egyik fontos újítása a **jogtanácsosok integrálása az ügyvédi kamarába, kamarai jogtanácsos elnevezéssel.** A jogi képviselő ellátása és az okirati ellenjegyzés a törvény szerint ügyvédi tevékenységnek minősül, s az ilyen tevékenységet végző jogtanácsosok a Magyar Ügyvédi Kamara (MÜK) tagjaként folytathatják tevékenységüket. Azok a jogtanácsosok, akik ilyen tevékenységet nem folytatnak, nem kötelesek belépni a kamarába, de a továbbiakban már nem vonatkozik a tevékenységükre külön jogszabály. Ugyancsak be kell lépni a Kamarába a jogi szakvizsgához előírt gyakorlatot folytató jogi előadónak.

A **jogtanácsosok és jogi előadók 2017. október 1-jétől október 31-ig kérhetik a felvételüket a Kamarába,** ahhoz, hogy tevékenységüket jogfolytonosan végezhesék.

A szektor számára kedvező, hogy az ügyvédi titokkal kapcsolatos szabályok a kamarai jogtanácsosokra is kiterjednek, illetve a törvény biztosítja a cégcsoporton belüli képviselő ellátását is. A jogtanácsosi érdekek védelmét biztosítja, hogy a kamarai jogtanácsosok országos tagozatának elnöke a MÜK egyik elnökhelyettese.

A **kamarai jogtanácsosokat is érintő szabályzatok** az év hátralévő részében kerülnek kidolgozásra. 35 féle tárgykörben kell a MÜK küldöttgyűlésének szabályzatot elfogadni, amelyek egy része a jogtanácsosok és a munkáltatóik tevékenységét is érinti majd. (Ezek közül a szektor számára az egyik legfontosabb az okiratszerkesztést végző munkavállalókra vonatkozó szakmai követelményekről szóló szabályzat.)

A még hátralévő szabályozási feladatokban történő részvételre a Bankszövetség a Jogi munkabizottságon belül ad hoc munkacsoportot hozott létre és a jogtanácsosi érdekek minél hatékonyabb képviselője érdekében jár el.

VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények

Az MNB repopiac fejlesztési munkacsoport létrehozása és tevékenysége

Az MNB februárban hívta meg konzultációra egyes bankok **Treasury szakértőit** abból a célból, hogy vitaindítóként felvázolja a **hazai repopiac lehetséges fejlesztési irányásaival** kapcsolatos elképzeléseit, első körben felmérje a bankok ezzel kapcsolatos álláspontját, illetve elindítsa a fejlesztés útjában álló akadályok felmérését. A jegybank felvetette egy esetleges **repo benchmark** kialakítását is, ami a fedezetlen betéti/hitelkamat benchmarkok (pl. BUBOR) mellett alkalmazható lenne a piaci ügyletek árazásában.

Az egyeztetést követően **kérdőíves felméréssel** kereste meg az érintett bankokat a jegybanki stáb. A felmérés eredménye szerint **minden megkérdezett bank támogatja** a repopiac fejlesztését, elsősorban a 3-6 hónapos intervallumban. Ezt jellemzően a hatékonyabb kockázat- és likviditáskezeléssel, valamint a jelentősen alacsonyabb, még a swap-okkal kapcsolatban felmerülnél

is mérsékeltebb limit- és tőkeigénnyel magyarázták, ami megkönnyítené a likviditás áramlását a piacon. Emellett említették, hogy egy aktív repopiac az állampapírpiacon árjegyzési tevékenységet, a piaci hozamvárakozások beárazását, illetve - turbulens időszakban - a piac stabilitását is segítené. **A fejlődés legfontosabb akadályaként a szabvány keretszerződési rendszer hiányát, illetve a KELER és ÁKK elszámolási rendszereinek egyes korlátozó jellemzőit** jelölték meg. Egy esetleges repo benchmark rövidtávon történő bevezetésével, illetve a jegyzésben történő részvétellel kapcsolatosan nem jeleztek érdeklődést a bankok.

Az MNB Monetáris Tanácsa a fenti felmérés eredményeként döntött a fejlesztések megindításáról, és ehhez a piaci szereplők részvételével **Repopiaci Munkacsoport létrehozásáról a jogi (keretszerződési) és technikai feltételek kidolgozása céljából**. A kis létszámú munkacsoportba a Magyar Forex Társaság Szakmai Bizottságával történt konzultáció alapján delegált a Bankszövetség szakmai és jogi szakértőket.

A munkacsoport június elején kezdte meg a munkáját. Elsősorban a jogi kérdésben történt előrelépés, illetve egyeztetések voltak a KELER és az ÁKK szakértőivel a technikai problémák megoldásáról.

Adatszolgáltatás

Az MNB hitelintézeteknek indított, az **adatszolgáltatások minőségének a javítása érdekében szervezett konzultációt** áprilisban folytatta, **a tőke megfeleléshez kapcsolódó COREP jelentésekkel**. A jegybank illetékes szakértői a releváns jogszabályi előírásokat kiemelve - hivatkozva a közös európai jogrendszerben a tőkekövetelmény rendelet (575/2013 EU rendelet (CRR)) és az azt kiegészítő 680/2014/EU Végrehajtási Rendelet (ITS) előírásaira - ismertették az ellenőrzések során tapasztaltakat, az adatszolgáltatók által elkövetett tipikus hibákat. Tapasztalataik azt mutatják, hogy a hibákat meghatározóan a jogszabályi fogalmak helytelen értelmezése, a rendszerek rossz paraméterezése és a hiányos vagy téves adatrögzítés okozza. Az előadók több konkrét adatszolgáltatói kérdésre választ adtak és újra kiemelték az adatvizsgálat során általuk alkalmazott zéró toleranciát.

A második negyedév másik eseménye, hogy a bankkártya-elfogadó terminálok számának növeléséhez nyújtott támogatásból eredően bővülő hazai fizetési kártyás elfogadói hálózat megfigyelése okán **változni fog a bankkártyás pénzforgalomra vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettség**. Az új, év közbeni bevezetéssel tervezett információkérés kiterjed a támogatási program keretében telepített terminálok darabszámára, az azokon lebonyolított forgalomra és a pénzforgalmi szolgáltatók bevételeire. Tekintettel arra, hogy az új adatkérésre történő felkészülés jelentős informatikai fejlesztést kíván kértük, és az MNB el is fogadta, hogy az eredetileg tervezett határidőnél 3 hónappal később kelljen az adatokat jelenteni.

VII. Pénzforgalom

PSD² - implementálási egyeztetések az NGM-mel és az MNB-vel

A Pénzforgalmi munkacsoport májusi ülésén részletesen elemezte **az irányelv átültetésére való banki felkészülést segítő szakmunkacsoportja tevékenységét és összegző munkaanyagát**. Jóváhagyta - az előzetesen széles körben egyeztetett, s a szabályozásért felelős hatóságoknak (NGM-MNB) is megküldött - átfogó és részletes banki javaslatokat tartalmazó záró dokumentumot. Javasolta egyúttal a Bankszövetségnek, hogy érje el az átültetési munka mielőbbi megkezdését, részben a megfelelő felkészülési idő biztosítása, részben a 2018. januári indulási időpontban bankoktól elvárt minimális szolgáltatás sürgető tisztázása céljából.

² Payment Services Directive 2: az EU új Pénzforgalmi Irányelve

A háromoldalú (NGM-MNB-MBSZ) előkészületi munkák 2017. június végén kezdődtek el, sűrűn egymást követő számos szóbeli és írásbeli egyeztetési fordulóban alakult ki az irányelv átültetésére vonatkozó szövegjavaslat. Az **implementálás a Pénzforgalmi törvény, a Hitelintézeti törvény, az egyes fizetési szolgáltatókról szóló törvény, és az MNB törvény módosítását jelenti**. A Bankszövetség 6-8 fős, banki szakértőkből álló tárgyaló munkacsoportot állított fel, ami a háromoldalú tárgyalások során képviselte a banki érdekeket. Az egyeztetéseken történekről Bankszövetség folyamatosan írásban tájékoztatta tagbankjait.

Az irányelv átültetéséről folyó tárgyalásokon fő kérdéskörként merültek fel **a jogalkotó illetve a felügyelet által elvárt minimumkövetelmények** a 2018. január 13-i PSD2 alkalmazási határidőtől kezdődően. Ez azért különösen fontos kérdéskör, mivel számos, a részletszabályokat definiáló szabályozási technikai sztenderd (RTS³) EBA⁴ általi kidolgozása még most van folyamatban. Ezek közül is kiemelkedik az **„erős ügyfél azonosítást és biztonságos kommunikációt”** meghatározó előírás, amelynek ismerete elengedhetetlen ahhoz, hogy kellően védett és biztonságos maradjon a jelenleg stabil, szigorú adathozzáférési szabályokkal biztosított és ellenőrzött fizetésforgalmi infrastruktúra, és így sértetlenek - csak a megfelelő felhatalmazással rendelkezők számára hozzáférhetőek - maradjanak az ügyfeladatok. Az RTS-ek elfogadását alapszabályként 18 hónapos felkészülési idő követi. Így a PSD2 általános szabályrendszere illetve a részletszabályok alkalmazási időpontja között akár **több hónapos (éves) átmeneti időszak** is fenn áll majd. Az átmeneti időszakra vonatkozó megfelelő gyakorlati eljárásokkal kapcsolatban az MNB-től, mint nemzeti hatóságtól kérünk hivatalos állásfoglalást.

Tagjaink PSD2 felkészülését segítő a témában felmerült kérdésekkel kapcsolatban az Európai Bankhatósággal is direkt, írásbeli konzultációt folytattunk, valamint folyamatosan megosztjuk az EBF⁵ illetékes munkacsoportjától és a V6-os regionális bankszövetségi együttműködéstől érkező releváns információkat.

„Regulatory Sandbox” - hatósági módszer a FinTech cégek jobb megismerésére

Az MNB célul tűzte ki, hogy alaposabban megismerje **a pénzügyi piacot potenciálisan nagymértékben alakító FinTech cégek piaci hatásait, működési mechanizmusukat, a többi piaci szereplő velük kapcsolatos reakcióit**.

Ennek érdekében konzultációkat szervezett a FinTech cégek, illetve a már piacon lévő pénzügyi vállalkozások (így a bankok) számára. E konzultációkon – amelyeken a banki oldal képviselőjét a Bankszövetség szervezte – az MNB ismertette, hogy az úgy nevezett „regulatory sandbox” módszerével kívánja mélyebben megismerni, hogy a FinTech cégek milyen szabályozási környezetben, milyen felügyelés mellett tudnak hatékonyan működni. A pályázat útján jelentkező FinTech cégekkel egyedileg alakítják ki azt az általánostól eltérő szabályozási környezetet, amely – méreténél fogva – még nem vihet torzító hatást a piacra, de alkalmas lehet hasznos piaci innovációk feltárására éles környezetben. Az MNB arra is nyitott, hogy bankok jelentkezzenek fin-tech jellegű szolgáltatásra a „sandbox” keretében.

A Bankszövetség aktívan közreműködött az MNB által készített **FinTech cégekre vonatkozó kérdőívek** banki szakértői véleményeztetésében is.

Az Azonnali Fizetési Rendszer (AFR) projekt és szervezete

Az MNB Igazgatósága még 2017 márciusában döntött arról, hogy a jegybank tulajdonában álló **GIRO Zrt. hozza létre az azonnali fizetési rendszer központi infrastruktúráját**, amelyhez csatlakozva a magyarországi pénzforgalmi szolgáltatók képesek lesznek ügyfeleik számára azonnali fizetési

³ Regulatory Technical Standard

⁴ European Banking Authority: Európai Bankhatóság

⁵ European Banking Federation: Európai Bankföderáció

szolgáltatást nyújtani. Az új infrastruktúra az innovatív szolgáltatások bevezetését és új szolgáltatók piacra lépését is támogatja. A döntést követően júniusban megalakult **az országos projekt és szervezete** azzal a céllal, hogy az AFR 2019 közepére megkezdhesse működését.

Az AFR projekt legfelsőbb döntéshozó szerve a **Projekt Irányító Bizottság** (PIB), amelynek elnöke az MNB pénzügyi infrastruktúráért felelős alelnöke. A PIB üléseit az MNB szervezi, a központi infrastruktúrát a GIRO valósítja meg, **a projektirányításban a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatókat a Magyar Bankszövetség képviseli**, az állami pénzforgalmi szolgáltatásokat felhasználó szereplőket a Magyar Államkincstár, a kereskedőket, vállalatokat pedig a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara. Az MNB gondoskodik a PIB titkársági feladatának ellátásáról. Az országos projekt szervezésével kapcsolatos teendőket országos projektvezető látja el. Az információáramlást és az érintettek széleskörű tájékoztatását **Információs Fórum** biztosítja, amely néhány hónapos gyakorisággal, témától függően, változó meghívotti körrel működik.

A főbb feladatkörökben a részletes szakmai feladatokat munkacsoportok végzik.

A legnagyobb munkacsoport a **Banki Csatlakozási Munkacsoport**, amelynek keretében több al munkacsoport - így üzleti-, likviditáskezelési-, informatikai-, tesztelési- és biztonsági al munkacsoport - is létrejön.

A **Kiegészítő Szolgáltatási Munkacsoport** két részből áll. Az egyik, a szolgáltatási al munkacsoport, amely a piaci jellegű kiegészítő szolgáltatások alapjaival; a másik, az állami al munkacsoport, amely az állami fizetési helyzetekben történő felhasználási lehetőségekkel foglalkozik.

A **Szabályozási munkacsoport** fő feladata a vonatkozó jogszabályi változások előkészítése és implementációja.

A **Tájékoztatási Munkacsoport** a projekt résztvevői felé belső, a felhasználók felé pedig külső tájékoztatást nyújt.

A munkacsoportok - az MNB felkérése alapján, a Bankszövetség közreműködésével - a banki szakértők részvételével megalakultak, és összeállítottuk a bankok által kijelölt **kapcsolattartói listát**. A listán szereplőkkel az MNB és a GIRO - az országos projektet érintően - minden témában tarthatja a kapcsolatot, és intézményükön belül ők szervezik meg az információk érintettekhez való továbbítását, illetve az észrevételek összegyűjtését és becsatornázását az MNB és a GIRO felé.

A PIB-nek fontos szerepe lesz a - munkacsoportokban felmerült, de ott el nem dönthető, a PIB közreműködését igénylő - lényegi döntéseket meghozatalában, illetve szükség esetén más döntéshozók bevonásában. A PIB tagoktól alapvető elvárás az általuk képviselt szektorok folyamatos tájékoztatása és az észrevételek összegyűjtése, becsatornázása a projektbe.

A GIRO-nál kezelt bankváltási bankközi rendszer auditálása

Az EU Bankszámla irányelvének (PAD⁶) 2017. szeptemberi átültetése és végrehajtása során alapvető hangsúly helyeződött a **bankszámlaváltás minél gördülékenyebb megvalósítására**. Ebben kulcsszerep jutott a GIRO Zrt.-nek, aki vállalta a **bankközi adatáramlás** lebonyolítását és a **bankközi üzenetek szabványosításában** is meghatározó szerepet játszott. Ily módon azonban a banki adatok külső kezelése valósult meg, ami a Hpt. értelmében kiszervezésnek minősül. A kiszervezett tevékenységeket a jogszabály szerint évente auditáltatni kell, viszont nem tűnt célszerűnek, hogy az összes, bankváltásban érintett bank egyenként auditáltassa a GIRO kiszervezésben érintett rendszerét. Elnökségi döntés alapján a Bankszövetség vállalta, hogy tagbankjai nevében elvégezteti az auditot, elkerülve felesleges többletmunkát és többletkiadást. Ennek megfelelően a Bankszövetség meghívásos pályázatot hirdetett, és a győztesel leszerződött az audit elvégzésére.

A győztes cég időközben elvégezte az ez évi auditálást, amelynek eredményét az érintett bankok is megkapják.

⁶ Payments Account Directive

Bankkártya aktualitások

Az MNB 2017. első negyedéves adatai alapján **folytatódott az elektronikus pénzforgalom korábbi időszakokat jellemző bővülése**. A kártyás forgalomban **az érintéses fizetés vált meghatározóvá**, a vásárlások 63 százaléka történt az új technológia használatával, ami értékben a teljes forgalom közel felét jelentette. Még biztonságosabbá vált a fizetési kártyás rendszer, a hazai kibocsátású kártyákkal elkövetett visszaélések száma mindössze 2 százalékkal nőtt, az okozott kár értéke pedig még csökkent is 2016 végén.

2017. június 6- 16 között került megrendezésre az e-Commerce, azaz az **online kereskedelmi csalásokra fókuszáló rendőrségi nemzetközi akció**, amelyben 26 ország vett részt. Eredményképpen több mint húszezer csalárd tranzakciót azonosítottak, 76 csalót és kiberbűnözőt fogtak el a hatóságok online csalás elkövetése miatt, s a bűncselekménnyel okozott kár meghaladta az 5 millió eurót. A rendőrség és a civil szféra együtt tevékenykedtek az akció során. Az NNI és a Bankszövetség felhívására több tagbankunk is résztvevője volt a programnak, bár szerencsére a magyarországi érintettségünk évről-évre csekély.

A Bankkártya munkacsoport a MasterCarddal történő aktív konzultációval segítette tagjai felkészülését **a kártyatársaság által kötelezően előírt ABU⁷ szolgáltatás bevezetésére**. A szolgáltatás a lejárt/ elveszett/ ellopott kártyák esetén biztosít szolgáltatói adatlekérési lehetőséget, annak érdekében, hogy az ügyfél a fennálló szerződésekben szereplő rendszeres kifizetéseinek (például újság- vagy szolgáltatás előfizetések) zavartalanul eleget tudjon tenni. Az egyeztetések során sikerült megfelelő érvrendszerrel bemutatnunk, hogy a hazai jogi és fogyasztóvédelmi szabályok nincsenek összhangban a szolgáltatás bevezetésével, így a kártyatársaság **nemzeti szintű bevezetési halasztásra** tett ígéretet.

A múlt év végétől folyamatos egyeztetéseken vettünk részt az NGM által kezdeményezett és vezetett szakmai konzultációban **a tiltott szerencsejáték tranzakciók pénzforgalmi blokkolásának** az előkészítésével kapcsolatban. A munkacsoport ugyancsak feldolgozta **a fogyasztóknak egyenlő bánásmódú kiszolgálását célzó MNB ajánlás bankkártyás részeit**, mivel a szakanyag az ATM-eket is ügyfél kiszolgálási pontként jelöli, és elvárja, hogy az ATM hozzáférhetőség biztosítása is részét képezze a fogyasztóknak egyenlő kiszolgálására vonatkozó stratégiának.

Tájékoztató az EPC és a SWIFT közgyűléséről

Az **Európai Pénzforgalmi Tanács (EPC⁸) közgyűlésére** 2017. június 14-én került sor Brüsszelben, 61 tagjának a részvételével. A közgyűlés - a könyvvizsgálói bizottság javaslata alapján - elfogadta a **2016-os év mérlegét és eredmény kimutatását**, valamint döntött **az eredmény-többlet felosztásáról és felhasználásáról**. Ennek értelmében a következő évben is folytatódik az a korábban már elfogadott program, amely a **scheme-tagsági díjak mérsékelt szinten tartását** célozza, és amelyre a következő évre ismét 100 ezer eurót allokáltak. A MAZARS irodát - az EPC könyveinek külső ellenőréként - megerősítették pozíciójában. Az említettekén túl döntés született új tagok felvételéről (Banco de Sabadell és UK Finance (korábban: Payments UK)), az elnökségben történő személyi változásokról, valamint foglalkoztak az EPC Charter (alapszabály) PSD2kapcsán felmerülő módosításával.

Az elnökség beszámolójából érdemes kiemelni az EPC ERPB⁹-vel kapcsolatos tevékenységét. Az ERPB keretein belül alakult **fizetés-kezdeményezési szolgáltatás (PIS¹⁰) munkacsoport** feladata az új pénzforgalmi szolgáltatás integrált páneurópai piacának az innovációval és versennyel kapcsolatos követelményeknek megfelelő feltételrendszerének a kialakítása. A munkacsoport tovább dolgozik

⁷ Automatic Billing Updater

⁸ European Payments Council

⁹ Euro Retail Payments Board: a kis értékű euro fizetések testülete

¹⁰ Payment Initiation Service:

jelentésén, amely 9 ajánlást, valamint az Európai Bizottságnak és az Európai Bankhatóságnak szóló, tisztázó kérdéseket tartalmaz a PSD2-höz kapcsolódó szabályozási technikai sztenderdre vonatkozóan, a pénzforgalmi szolgáltatók közötti biztonságos kommunikáció követelményeiről. Az EPC Modul1 élén álló testület vezetője – többek között – beszámolt az azonnali fizetési (SCT Inst) modell implementációjának helyzetéről és a már működő modellekkel kapcsolatos fejlesztési tervekről.

Komoly vita alakult ki az NGC¹¹ által kidolgozott javaslatról, amely a Charter - PSD2 kapcsán felmerülő, EPC tagságra vonatkozó - módosításáról szól. Nevezetesen arról, hogy **a PSD2 által bevezetett két új szolgáltató típus** (a PISPs¹² és az AISPs¹³) **is tagja lehet-e a jövőben az EPC-nek**. Bár a PSD2 egyértelműen kimondja, hogy az új szolgáltatók pénzforgalmi intézményként működhetnek és ekként jogosultak az EPC tagságra, többen ellenvéleményüknek adtak hangot. Voltak, akik úgy érveltek, jóllehet formailag igaz, hogy az új típusú szolgáltatók pénzforgalmi intézményként csatlakozhatnak az EPC-hez, csak hogy működési modelljeik teljesen eltérők azoktól a pénzforgalmi szolgáltatókétól, amelyek a jelenlegi tagságot képezik. Mások szerint a számlainformációs szolgáltatás egyáltalán nem kapcsolódik a pénzforgalmi tranzakciókhoz, tehát az ilyen szolgáltatást nyújtók eleve nem jöhetnek szóba EPC tagként. E változatokról két körös szavazással döntöttek. Az ismertetett szűkítő alternatívák egyik esetben sem kapták meg a kellő többséget így maradt az NGC eredeti javaslata, azaz az új típusú pénzforgalmi intézmények tagjai lehetnek a jövőben az EPC-nek - jóllehet a részükről eddig még nem érkezett tagfelvételi igény.

A **SWIFT** részvényesei 2017. június 8-án tartották közgyűlésüket, amelyen a tulajdonosok közel 80% képviseltette magát. Yawar Shah, az igazgatóság elnöke beszámolójában **eredményesnek minősítette a 2016-os évet mind a gazdálkodás, mind a szervezet működési céljainak megvalósítása szempontjából**. A több mint 200 országban jelenlévő több mint 11 ezer SWIFT hálózatba kapcsolt intézmény tovább növelte a szolgáltatások igénybe vételét. A FIN szabvány szerinti üzenetforgalom meghaladta a 6.5 milliárd üzenetet, ami az előző évhez képest 6,9 %-os növekedést mutat. A napi átlagos üzenet forgalom túllépte a 25.8 milliót, a csúcnap teljesítménye pedig 30,3 millió üzenet fölött volt. Mindezt a hálózat magas szintű rendelkezésre állása mellett – a FIN üzenetek esetében 99.997% - realizálta a közösség. A zökkenőmentes működés eredményeként a SWIFT 2016-ban 26 millió euro nettó profitot ért el, amelyet ezúttal nem rabattrá (visszatérítésre), hanem a hatékonyságot növelő és egyben az üzenetközvetítés költségét csökkentő fejlesztésekre fordítanak. Az elnök kijelentette, hogy az a három kiemelt irány – **a kiberbiztonság, az üzleti teljesítmény fokozása és az innováció támogatása** valamint **a geopolitikai összefüggések szem előtt tartása** -, amire a vezetés koncentrált a gyakorlatban helyesnek bizonyult és a következő években is folytatni kell az ez irányú munkát.

Az év legjelentősebb eredményeként jelölte meg a kiberbiztonsággal kapcsolatban az **ügyfél biztonsági program** (CSP¹⁴) beindítását. Ennek kapcsán kiemelte annak fontosságát, hogy minden egyes résztvevőnek 2017 év végéig el kell végeznie azt a biztonsági tesztet, amely a 2016-ban lebonyolított kérdőíves felmérés alapján kialakított módszertanon nyugszik. Hangsúlyozta, hogy a SWIFT által hálózati szinten megteremtett biztonsági keretek csak akkor igazán hatásosak a valóságban, ha minden egyes felhasználó (résztvevő) saját rendszerét és SWIFT kapcsolatát is egyénileg aláveti a CSP-ben kidolgozott követelmény rendszernek és a gyakorlatban megvalósítja azt.

¹¹ Nomination and Governance Committee: az EPC Jelölő és Irányítási Bizottsága

¹² Payment Initiation Service Providers: fizetés kezdeményezési szolgáltatók

¹³ Account Information Service Providers: számlainformációs szolgáltatók

¹⁴ Customer Security Program: a Bangladeshi Központi Bankot a SWIFT kapcsolatán keresztül ért kibertámadás következtében a SWIFT által kialakított, a teljes felhasználói körét átfogó, globális biztonsági program

VIII. Adózás

Az *adótörvényeket* érintő törvénymódosítás 2017. június 19-én került kihirdetésre a Magyar Közlönyben. A javaslat indokolása szerint a módosítások célja a gazdasági versenyképesség növelése, az adóadminisztráció csökkentése, az adózás egyszerűsítése, és egyes kiemelt célokat ösztönző adópolitikai intézkedések bevezetése. Az egyértelmű jogalkalmazás érdekében - a felmerült gyakorlati kérdésekkel, problémákkal összefüggésben - számos jogtechnikai módosítást, pontosítást, valamint kiegészítést tartalmaz a törvénycsomag. A módosítások egy része jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését is szolgálja.

A szektort érintő legfontosabb változások közé tartozik, hogy a pénzügyi szervezetek különadójáról szóló törvény 2017. június 20-tól hatályos rendelkezései alapján lehetőség nyílik a jövőben fizetendő különadó összegének - a kedvezményezett célra nyújtott támogatással való - 50 százalékáig történő csökkentésére. A kedvezmény igénybevételének feltétele, hogy az adózó a társasági adó szerinti adókedvezményre legyen jogosult, azonban azt a társasági adó terhére ne érvényesítse. A múltban adott és a jövőben nyújtandó támogatások esetén is lehetőség van az adócsökkentésre. A kedvezmény már a 2017-es adóévre is választható. A 2017-re benyújtott bankadó bevallást 2017. szeptember 10-ig lehet pótlékmentesen ellenőrizni.

Új kötelezettség, hogy a Magyarországon bejegyzett gazdasági társaságok kötelesek a külföldi bankszámláikat bejelenteni a magyar adóhatóságnak.

A törvényjavaslatban foglaltaktól eltérően az alanyi adómentességet választó egyéni vállalkozók számára továbbra sem lesz kötelező pénzforgalmi számlát nyitni.

A szektor számára is könnyebbséget jelent, hogy a tervezettnél egy évvel később, 2018. július 1-től lép hatályba a 100 ezer forintot meghaladó összegű áthárított áfát tartalmazó számlák adatairól történő valós idejű adatszolgáltatási kötelezettség. Az „online számlázásra” adott egy éves haladék célja, hogy az érintettek részére elegendő idő álljon rendelkezésre a technikai fejlesztések biztosításához.

Az online adatszolgáltatási kötelezettség elhalasztásához kapcsolódóan a belföldi összesítő nyilatkozatok 1 millió forintos értékhatára is csak 2018. július 1-jétől csökken 100 ezer forintra.

2018. január 1-jétől az IAS 18 Bevételek és az IAS 11 Beruházások című sztenderdek felváltja az *IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel című sztenderd*, amely az IFRS¹⁵-ek szerinti nettó árbevétel (a helyi iparüzési adó alapjának) meghatározását érinti.

Az agresszív adótervezés és adóstruktúrák elleni fellépés újabb eszközeként a *nemzetközi közigazgatási együttműködés egyes szabályairól szóló törvény módosításával* 2017. május 31-én hatályba lépett az országokénti jelentéstételi (CbC –Country-by Country report) kötelezettség. Ez a transzferár dokumentációs elem azokat a multinacionális vállalatcsoportokat érinti, amelyeknek az adatszolgáltatást megelőző pénzügyi évre vonatkozó összevont bevétele eléri a 750 millió eurót. A jelentéstételre elsősorban az anyavállalatok kötelezettek. Az adóhatóságok a jelentés tartalmát automatikusan megosztják a többi érintett állam adóhatóságával is.

IX. Bankszövetségi fejlemények

A Testületi Ülés

A Magyar Bankszövetség éves rendes Testületi Ülésére 2017. május 12-én került sor. Az Ülés szakmai megnyitó részén a tagintézmények vezetői mellett részt vett és beszédet tartott Hornung Ágnes, a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára, valamint a Magyar Nemzeti Bank alelnökei is jelen voltak. A Magyar Bankszövetségben három évenként kerül sor tisztújításra, amely a mostani Testületi Ülésen volt esedékes. Ezen a Magyar Bankszövetség újraválasztotta elnökének Patai Mihályt, alelnökének Becsei Andrászt, illetve az Etikai Bizottság elnökének Auth Henriket. Elnökségi tagként a következő három évre Hegedűs Éva, Jelasity Radován, Simák Pál, Urbán Zoltán és Zolnai György

¹⁵ International Financial Reporting Standards: nemzetközi pénzügyi jelentési szabványok

kapott bizalmat.

Az elnök és a főtitkár által ismertetett - a tagság által egyhangúlag elfogadott - tevékenységi, gazdálkodási és költségvetési beszámoló, illetve tervek a Felügyelő Bizottság elnöki jelentésével is kiegészültek.

2017-ben a Magyar Bankszövetség tagintézményeinek vezetői ismét közös állásfoglalást - bankszövetségi kommunikét - fogadtak el, amely szerint a bankszektorban egy trendforduló pozitív jelei mutatkoznak, ami stabilizáló, dinamizáló tényező lehet a hazai gazdaság növekedésében. A sajtó és közvélemény számára publikált anyag nyomatékosan felhívta a figyelmet arra, hogy a gazdaság gyors ütemű, tervezhető fejlődésének elősegítéséhez a finanszírozóknak is kiszámítható szabályozásra van szükségük. Külön is említette a banki költségek európai szintre való csökkentését és a tranzakciós illeték kivezetését. A kommuniké kitekintést nyújtott a globális és az európai banki eseményekre, így az új versenyhelyzetet hozó egységes szabályozásra, valamint a pénzügyi piacok változásaira.

A 2017. évi Testületi Ülésen hagyományosan, immár hatodik alkalommal került sor a Magyar Bankszövetség Aranykaptár díjainak átadására azoknak a tagintézeti és külsős munkatársaknak, akik jelentős mértékben járultak hozzá a bankszektor működéséhez és fejlődéséhez. 2017-ben a Testületi Ülés alkalmából a Magyar Bankszövetség Aranykaptár Díjában részesült:

- Batka Anna (Magyar Bankszövetség) – a számviteli, adózási és adatszolgáltatási munkacsoportok évtizeden átnyúló lelkiismeretes irányításáért,
- dr. Bógyi Attila (OTP Jelzálogbank) – a bankrendszerrel érintő jogalkotási munkálatok során nyújtott aktív, kiemelkedő tevékenységéért,
- Makó Zoltán (Készenléti Rendőrség; Nemzeti Nyomozó Iroda) – a bankkártyás bűnözés megelőzése és visszaszorítása érdekében végzett kiemelkedően hatékony munkájáért,
- Némethné Szűcs Gyöngyi (Unicredit Bank) - a számviteli szabályozások területén végzett kiemelkedő munkájáért,
- Weissmüller Gábor (Citibank) – a pénzügyi csalások megelőzése és felderítése kapcsán végzett magas szintű szakmai munkájáért.

Az idén első alkalommal, hagyományteremtő szándékkal **interjúkötet** készült tagintézményeink elmúlt három évben hivatalban lévő, első számú vezetőivel. A kinyomtatott köteteket az érintettek tiszteletpéldányként, névre szólóan kapták, a kiadvány elérhető a Magyar Bankszövetség honlapján.

Kommunikációs statisztika és aktualitások

2017 második negyedéve kommunikációs szempontból kifejezetten csendes időszak volt, az átlagosnál szerényebb sajtóérdeklődéssel. Statisztikáink szerint a negyedév során a nyomtatott megjelenéseink száma 90 volt, az online sajtóban mintegy 170, az elektronikus médiumokban mintegy 25 alkalommal szerepeltünk. Összességében a második negyedévben a Magyar Bankszövetség közel 285 esetben jelent meg a magyarországi médiumokban, megismertette a szektor szakmai álláspontjait a sajtóval és a közvéleménnyel.

A családi otthonteremtési kedvezmény (CSOK), az alapszámla, a magáncsőd, valamint a bankváltás továbbra is rendszeresen felbukkanó banki kommunikációs témák voltak. A minősített fogyasztóbarát hitelek megjelenését ugyancsak fokozott sajtófigyelem kísérte. Emellett az ATM-biztonság, a mobilfizetések biztonsága, a GVH Bankadat eljárás, valamint a politikai pártok finanszírozásának kérdései is felmerültek. Az új pénzforgalmi irányelv, a PSD2 jövő évi hatályba lépése kapcsán is több újságírói megkeresés érkezett, így a jövőbe tekintve foglalkoztunk a bankszektor fejlődési irányjaival, a FinTech és a digitalizáció látható és várható hatásaival.

A Testületi Ülést követően a Bankszövetség újráválasztott elnöke és alelnöke személyes nagyinterjúkkal jelent meg a szakmai nyilvánosságban.

V6 ülés

A régiós bankszövetségek féléves találkozója 11. alkalommal Pozsonyban kerül sor június elején. A résztvevő bankszövetségi vezetők és szakértők az Európai Unió jogszabályok éppen folyamatban levő implementációjának tapasztalatairól, az egyes nemzeti bankszektorok eredményességéről és egyéb aktuális kérdésekről folytattak eszmecsereket.

A **PSD2 és a MiFID 2 implementációjával** összefüggésben egyöntetű volt az a vélekedés, hogy az Unió szakmai szabályozó intézmények (EBA, ESMA¹⁶) késedelme a technikai szabályok kidolgozásában, illetve hezitálásuk a bizonytalan értelmezésű szabályokkal kapcsolatos állásfoglalásaikban számottevő késlekedést, illetve bizonytalanságot okozott az irányelvek nemzeti jogszabályokba foglalásában; emiatt az implementáció sok helyen késedelembe van. Az egyeztetés időpontjában általános volt a résztvevők országaiban, hogy elkészültek az előzetes tervezetek, de egyeztetésük a szektorokkal és a közigazgatás más szereplőivel kezdeti stádiumban volt, így még messze voltak a parlamenti benyújtástól.

A bankszektor eredményességével kapcsolatosan a résztvevők szinte mindegyike **kedvező nyereségmutatókról** számolt be, de e mögött zömmel egyszeri tételek voltak, például többen említést tettek a VISA részesedések értékesítéséből származó kiugró bevételekről. Lengyelország a korábbi évekhez mérten romló nyereségadatokról számolt be, elsősorban a betétbiztosítási és szanalási alapokba történő rendkívüli befizetéseknek és a bankadónak tulajdonítva a gyengébb teljesítményt.

A fentiekén túl a résztvevők egyeztettek a több helyen megjelenő **automatikus online hitel-jóváhagyási** folyamatokkal kapcsolatos problémákról és tapasztalatokról.

A résztvevő tagországok a régió érdekérvényesítési képességének növelése céljából magyar kezdeményezésre úgy határoztak, hogy **kibővítik a csoportot** és a következő ülésére meghívják Románia és Bulgária bankszövetségi vezetőit.

Pénz7 – Európai összegzés, kutatási eredmények

A 2017 márciusában harmadik alkalommal megrendezett Pénz7 résztvevői köre tovább bővült: 1.100 iskola, 160 ezer diák, 400 pénzügyi és vállalkozói önkéntes és 11.000 tanóra jellemezte. Az EBF által kezdeményezett európai események között így hazánkban volt a legtöbb résztvevővel megvalósított és a legdinamikusabban növekvő European Money Week rendezvény. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) projektvezetői irányításával, a Nemzetgazdasági Minisztérium, a Pénziránytű Alapítvány/MNB, valamint a JAM¹⁷ szakmai együttműködésével megvalósult program eredményességének egyik meghatározó ismérve, hogy bekerült az országos tanrendbe.

A Pénz7-et követően **részletes kérdőívvel** kértünk visszajelzést a pedagógus és az önkéntes résztvevők véleményéről, javaslatairól. A közel 950 visszaküldött értékelés rövid összefoglalása:

- A Pénz7 a résztvevőktől összességében 88,5 %-os kiváló és jó minősítést kapott.
- Az iskolák mind a Pénz7 honlapját, mind a regisztrációs felületet megfelelőnek találták, a pedagógus felkészítő anyagokat, valamint a személyes felkészítést is kiválónak ítélték. Úgy érezték, hogy a diákok érdeklődők, nagyon aktívak az órák során.
- Az adatok alapján a Pénz7 órákon résztvevő pedagógusok leginkább a matematikát oktatók közül kerülnek ki, de általában elmondható, hogy a résztvevő pedagógusok esetében kapcsolódik a téma a szakterületükhöz, és nemcsak a témahéten, hanem ezen kívül is használják a kidolgozott tanórai anyagokat,
- A diákok pénzügyi kultúrájának témahét keretében történő fejlesztését szinte egyöntetűen hasznos kezdeményezésnek tartják az iskolák, s már alsó tagozatban érdemesnek látják elkezdni a pénzügyi alapismeretek oktatását.

¹⁶ European Securities and Markets Authority: Európai Értékpapír-piaci Hatóság

¹⁷ Junior Achievement Magyarország

- A tanárok nagyon lényegesnek tartják, hogy évente új témakörben szervezzük a témahetet, megengedve, hogy párhuzamosan a korábbi évek tananyagait is oktassák.

A pedagógusok visszajelzései a további folytatásra bíztatnak minket, témajavaslatként szinte megszámlálhatatlan ötletet küldtek, amelyek között legtöbbször a hitelek témáját javasolták.

A Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság megszűnése

A választottbíráskodásról szóló 2017. évi LX. törvény alapján a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság (továbbiakban PTÁV) 2017. december 31-ei hatállyal a törvény erejénél fogva megszűnik. E törvény alapján Előkészítő Bizottságot kell létrehozni **a Kereskedelmi Választottbíróság ügyrendje és eljárási szabályzata** szövegének, valamint **a(z)-** bírók nevét tartalmazó - **ajánlási lista** elkészítése érdekében. Az Előkészítő Bizottságba a megszűnő választottbíróságok egy-egy tagot delegálnak, így a Magyar Bankszövetség is kijelölte képviselőjét. A PTÁV megszüntetése, a jövőbeni pénz és tőkepiaci szekció hatékony működése érdekében a Bankszövetség - a Tőzsdével egyeztetve - megtette a szükséges lépéseket.

Az előzőekben nem említett munkabizottságok, munkacsoportok

- o *Adatvédelmi munkacsoport*

Az Adatvédelmi munkacsoport tevékenységének fókuszában *a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről* szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2016/679/EU rendelet (GDPR¹⁸) alkalmazására történő felkészülés volt. A Bankszövetség elnökségének áprilisi ülésén tájékoztatást adtunk arról, hogy **2018. május 25-től hatályba lépő GDPR jelentős szigorításokat hoz, ideértve a szankcionálási lehetőségek jelentős kibővítését.** Kiemeltük, hogy a banki vezetőkben és munkatársakban tudatosítani kell, hogy a GDPR-ra történő felkészülés a bank teljes apparátusát érinti, és a munka elvégzéséhez felsővezetői támogatás szükséges.

A munkacsoport ülésein előadást hallgattunk meg a GDPR szabályozásában az adatkezelés új jogalapjairól, a jogos érdek alapján történő adatkezelésről, a pénzügyi közvetítőkkel kapcsolatos szabályozási és adatvédelmi kérdésekről, a Big Data jelenségről. A munkacsoport véleményezte a **pénzmosási törvény adatvédelmi szempontból jelentős rendelkezéseit.**

- o *Agrár munkacsoport*

Az Agrár munkacsoport a második negyedév során többször is ülésezett. Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány képviselője tájékoztató előadást tartott az **Alapítvány tevékenységéről**, a garantált KKV-hitelállomány alakulásáról, a 2017. április 10-től bevezetett új szabályok változásáról és a 2017. évi aktualitásokról.

A második alkalommal megtartott **Szakmai napon** a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara képviselői tájékoztatást adtak a 2020-ig megtervezett közös agrárpolitikáról, a mezőgazdaság ágazati kilátásairól, az élelmiszeripar helyzetképéről, az őstermelői rendszer változásairól és a Kamara hosszú távú terveiről.

A **Vidékfejlesztési Program pályázataihoz kapcsolódó jelzálogjog alapításának** megkönnyítése érdekében a Miniszterelnökséggel egyeztetünk a **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program felhívásaihoz kapcsolódó jelzálogjog-alapítás megkönnyítésére vonatkozó tájékoztatóhoz** hasonló - annak tartalmi elemeit figyelembe vevő - dokumentum kiadásáról. A javaslat elbírálása folyamatban van.

¹⁸ General Data Protection Regulation

- *EXIM almunkacsoport*

Az EXIM almunkacsoport második negyedévi ülésén az EXIM képviselői beszámoltak a **kamatkiegyenlítési rendszerbe bevont export előfinanszírozási hitelek feltételeit érintő** - 2017. április 4-től hatályos - változásokról. Tájékoztattak az **EXIM és a hitelintézetek együttműködésének 2017. évi programjairól**, ami magába foglalja az export előfinanszírozási hitelek feltételeiben történt változásokat, az EXIM ügyfélértékelés bevezetését, a Jövő Exportőrei program indulását és azok termékfeltételeit, valamint a 2017. évi programok bevezetésének az ütemezését.

A negyedév során két oktatási napot tartottak a **Jövő Exportőrei Hitelprogram** és a(z) - 2017. június 30-án hatályba lépett - **Export-előfinanszírozási program** bevezetése kapcsán. A munkacsoport véleményezte a Program forgóeszközhitel és a beruházási hitel **mintaszerződéseit**. Az üléseken megfogalmazott észrevételek alapján **módosították az összeghatárokat és a szegmens besorolásra vonatkozó előírást** az egyszerűsített és teljes ügyfélértékelés meghatározásánál.

- *Hitelgarancia munkacsoport*

A Hitelgarancia munkacsoport a második negyedévben tartott ülésén áttekintette a **Garantiqa Hitelgarancia Zrt.-nél az elmúlt időszak alatt bevezetésre került intézkedéseket** és a 2017-es évre vonatkozó ambiciózus **növekedési terveket**. Bemutatták a 2016 éves és a 2017 első öt havi új kezességvállalások adatait, amelyek alátámasztják, hogy az új kezességvállalások tekintetében minden területen növekedés tapasztalható az előző év azonos időszakához képest. 2017 júliusától egy évig a Garantiqa **kedvezményes (akciós) kezességvállalási díjakkal** még jobban támogatja a KKV-k hitelhez jutását. A Garantiqa képviselői bemutatták a nemrégiben bevezetett **webservice szolgáltatásukat**. A kezességvállalási kérelmek benyújtása a webservice szolgáltatás segítségével (real time és online) interface-es kapcsolatot hoz létre a bank és a Garantiqa szerverei között. A Garantiqa új szolgáltatásának igénybevételével banki oldalon is jelentős élőkommunikáció megtakarítás, folyamatracionalizálás, és a manualitásból eredő hibák kiküszöbölése válik lehetővé.

Az elmúlt évek informatikai fejlesztéseinek köszönhetően mára a kezességvállalási kérelmek 99%-a elektronikus úton érkezik a társasághoz. A digitalizáció magasabb szintjét jelentő interface-es kapcsolat kialakítása pedig már két partnerbanknál folyamatban van.

- *Jelzálogbanki munkacsoport*

A jelzálogbanki munkacsoport Ingatlanértékelési Albizottsága az **ingatlanértékelés módszertanáról** egyeztetett annak érdekében, hogy milyen szakmai, hatékonyságot fokozó fejlesztéseket lehetne bevezetni a jövőben.

A Jogi és Tőkepiaci Albizottság keretén belül az **uniós szabályok**, a készülő **„covered bond” irányelv** - Felügyelettel történő - egyeztetése valamint az irányelv uniós jogalkotási folyamatainak nyomon követése volt napirenden. Az albizottság a jelzálog finanszírozási megfelelési mutató 2018-as változása nyomán, a **jelzáloglevelek keresletét támogató mechanizmusok** kialakításával is foglalkozott, ami a bankszektoron kívüli befektetők jelzáloglevél piacra történő bevonását is lehetővé teszi.

Ezen kívül az uniós szinten megjelenő, úgy nevezett **zöld jelzáloglevelek** bevezethetőségéről, a szabályok kedvező kialakításáról is egyeztetett mind a Jogi, mind a Tőkepiaci Albizottság.

- *KKV munkacsoport*

A KKV munkacsoport második negyedévben két ülést tartott. A negyedév első megbeszélésén a Nemzetgazdasági Minisztérium képviselője részletesen **ismertette az Irinyi Tervet és megvalósítási eszközeit**. A Terv kiemelt céljai között van a magyar kkv-k megerősítése, hatékonyságuk, termelékenységük, versenyképességük javítása, továbbá a nagyvállalatok és KKV-k összhangjának megteremtése és a globális értékláncokba történő bekapcsolódás erősítése.

Az ügyfélkapu-hozzáférést eddig csak természetes személyek igényelhettek, 2018. január elsejétől azonban **a cégek számára kötelező lesz az elektronikus ügyfélkapu** (más néven Cégkapu) **hozzáférés**. Ennek kapcsán a munkacsoport második ülésén a Belügyminisztérium és a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. képviselői a regisztrációra, az adatmódosításra, az üzenetküldésre, az üzenetfogadásra, és az intézményi felhasználásra kiterjedően részletesen ismertették a **Cégkapu** szolgáltatást. A regisztrációt az e-ügyintézési törvény alapján augusztus végéig szükséges elvégezni, a törvény azonban egy átmeneti felkészülési időszakot biztosít, így 2017. december 31-ig hátrányos jogkövetkezmények nélkül lehet regisztrálni.

I Globális szabályozás

I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB¹⁹)

Az FSB elnökének levele a G20 csúcs előtt

A júliusi G20 csúcstalálkozó előtt Mark Carney - a szokásoknak megfelelően - levélben számolt be a G20 vezetőknek a válság után elhatározott pénzügyi reformok megvalósításáról.

Az FSB elnöke leszögezi, hogy **a reformok eredményeként egy biztonságosabb, egyszerűbb és igazságosabb pénzügyi rendszer épült fel**, a bankok sokkal tőkeerősebbek, likvidebbek és tevékenységi körük jóval inkább letisztult. Az intézkedések nyomán az árnyékbanksági tevékenység biztonságos, piaci alapú finanszírozássá alakult, kártékony (toxikus) formáit kiküszöbölték. Az OTC derivatív piacok a reform eredményeként jóval átláthatóbbá, biztonságosabbá váltak. Mindezt úgy sikerült elérni, hogy nem sérült a reálgazdaság hitellel való ellátottsága.

Ugyanakkor **néhány befejezetlen ügyet véglegesíteni kell, és a reformok implementálása is figyelmet igényel**. A Bázeli III szabályozást haladéktalanul be kell fejezni, majd hitelesen kell átültetni. Az eszközkészítési tevékenység strukturális gyengeségeivel foglalkozó FSB javaslatok januárban elkészültek, operacionalizálásuk folyamatban van. Tovább kell dolgozni a hatékony, határokon átnyúló szanálási rezsimek kialakításán, az OTC derivatív piacok transzparenciájának javításán, a kereskedésre vonatkozó jelentések hasznosításán. A hibás üzletvitel lehetséges kiváltóit az ösztönzési rendszeren keresztül kezelni lehet, de ezen a téren még sok a tennivaló.

A pénzügyi rendszer folyamatosan fejlődik, így **az FSB folytatja a pénzügyi stabilitást fenyegető, új és születő kockázatok beazonosítását értékelését és kezelését**. Figyelemmel kíséri a FinTech és a kiber kockázatok pénzügyi stabilitási hatásait, kezeli a levelező banksági tevékenység csökkenését, és folytatja a klímaváltozáshoz kapcsolódó pénzügyi nyilvánosságra hozatali követelményekre vonatkozó munkát.

A reform program dinamikus bevezetése kulcskérdés a hatékonyság és a koherencia szempontjából. A fenti alapokra építve a G20 országoknak lehetőségük van egy nyitott és globális pénzügyi rendszer megteremtésére, ami támogatja a határokon átnyúló befektetéseket, az erős, fenntartható és kiegyensúlyozott növekedést.

Éves jelentés a G20 pénzügyi szabályozói reformok bevezetéséről

A szabályozói reformok bevezetéséről harmadik alkalommal kiadott éves jelentés további részletekkel szolgál az elnök levelében leírtakhoz. A jelentés három olyan kulcsterületet jelöl ki, ahol a hatóságoknak fokozott figyelmet kell tanúsítaniuk:

- a nyitott és integrált globális rendszer fenntartása,
- a piaci likviditás,
- a reformok feltörekvő piacokra és fejlődő gazdaságokra gyakorolt hatása.

A jelentés a G20 vezetők támogatását kéri a globális szabályozói együttműködés megerősítéséhez:

- az együttműködést és az információ átadást lehetővé tevő jogi keretek felülvizsgálata,
- a sztetenderdek teljes körű és konzisztens implementálásának az elősegítése,
- a reformok bevezetés utáni hatásainak az értékelésében való részvétel révén, valamint
- annak a végiggondolásával, hogy a reformok bevezetésében elért eredmények hogyan segíthetik a legjobban egy nyitott és integrált rendszer megőrzését.

¹⁹ Financial Stability Board: a pénzügyi szabályalkotás legmagasabb nemzetközi testülete

A G20 pénzügyi szabályozói reformok hatásainak a bevezetést követő értékelési keretei

Az FSB áprilisban konzultációra bocsátotta, majd július elején megjelentette a **pénzügyi szabályozói reformok bevezetést követő értékelésének a keretrendszerét**. A válság után a G20-ak által elhatározott szabályozási reformok fő elemeinek a bevezetése lehetővé teszi a hatások elemzését. Az elemzési kereteket az FSB a többi szabályalkotóval és az egyéb érdekelt felekkel szoros együttműködésben alakította ki, a nyilvános konzultáció eredményeinek a figyelembe vételével. A kidolgozott keretek segítik annak az elemzését, hogy a reformok az elvárt eredménnyel jártak-e, illetve van-e olyan nem szándékolt hatásuk, amely - a reform céljainak a veszélyeztetése nélkül - kezelésre szorul. A módszertan **koncepciókat, terminológiákat, elemzési módozatokat és eljárásokat** határoz meg az értékeléshez. A keretrendszert a visszacsatolások, tapasztalatok fényében folyamatosan finomítják majd.

A kidolgozott elemzési keretek között első alkalommal azt vizsgálják, hogy a reformok kölcsönhatása - nevezetesen a releváns derivatív reformok és az áttételi ráta szabályozás - megfelelően ösztönzik-e az OTC derivatív ügyletek központi szerződő féllel való elszámolását.

A szakértői értékelés kézikönyve²⁰

Április elején az FSB a szakértői értékelés kézikönyvének a legújabb változatát is közreadta. A kézikönyv célja az FSB által elfogadott **nemzetközi pénzügyi szabályozási sztenderdek bevezetésének és hatékonyságának az értékelése**. Az FSB tagjai kötelezettséget vállaltak arra, hogy alávetik magukat az időszakonkénti értékelésnek. Az értékeléseknek két típusa (tematikus és az egyes országokra vonatkozó) és öt szakasza (a prioritások meghatározása, előkészületek, konzultáció, értékelés, és utókövetés) van, amelyeket a kézikönyv részletesen bemutat. A kézikönyvet először 2009-ben fogadta el az FSB sztenderdek bevezetéséért felelős állandó bizottság²¹, majd 2011-ben, 2014-ben, 2015-ben és 2017-ben aktualizálta azt.

A FinTech pénzügyi stabilitási következményei

A FinTech - a pénzügyi szolgáltatások technológiai fejlődésen alapuló innovációja – dinamikusan fejlődik, ami szükségessé tette, hogy az FSB feltárja a hatóságok figyelmére érdemes felügyeleti és szabályozási kulcskérdéseket. Az FSB a 2017-ben soros, német elnökség kérésére elkészített jelentése 10 ilyen témakört tárt fel, amelyek közül – értékelése szerint – az **alábbi három igényel nemzetközi együttműködést**:

- A harmadik fél szolgáltatók (TPP²²) okozta működési kockázat kezelése.
- A kiber kockázatok mérséklése.
- A makro pénzügyi kockázatok nyomon követése.

A jelentés által megjelölt további kérdéskörök:

- A határokon átnyúló jogi ügyek és felügyeleti megállapodások.
- A Big Data analitikák vállalatirányítási és nyilvánosságra hozatali keretei.
- A felügyeleti hatáskörök értékelése és megfelelő időközönkénti felülvizsgálata.
- Közös tanulás a különböző magánszektorbeli szereplő csoportokkal.
- Az érintett hatóságok közötti nyílt kommunikációs vonalak továbbfejlesztése.
- Az alkalmazottak szakmai kapacitásának a fejlesztése az új ismereteket megkívánó területeken.
- A digitális valuták alternatív konfigurációinak a tanulmányozása.

²⁰ Handbook for FSB Peer Reviews

²¹ Standing Committee on Standards Implementation

²² Third Party (Service) -Provider

A jelentés a FinTech innovációkat **elsődleges gazdasági funkciójuk - nem pedig a technológiai megvalósításuk** - szerint osztályozza. Aláhúzza, hogy a FinTech-ről csak korlátozottan vannak hivatalos adatok, így a vonatkozó elemzések nem hivatalos adatokra, felmérésekre támaszkodhatnak. A hatóságoknak fokozott figyelmet kell fordítaniuk a Fin Tech tevékenységre vonatkozó adatok biztosítására.

FinTech hitelezés

Az FSB és a CGFS²³ májusban közös jelentést közölt a FinTech hitelezésről. A jelentés megállapítja, hogy a **FinTech platformok növekvő részt hasítanak ki a hitelezésből**, ezért **a hatóságoknak foglalkozniuk kell a tevékenységből adódó lehetőségekkel és kockázatokkal**. A jelentés következtetései szerint:

- A hitelállományok kisebb banki koncentrációja elősegítheti a hitelcsatornák diverzifikálását és a bankhitelezés zavara esetén csökkentheti a kockázatokat.
- A FinTech platformok növelhetik a versenyt, és a bankokra gyakorolt hatékonysági nyomás révén kedvezőek a fogyasztóknak.
- Miközben a FinTech hitelek növelhetik a pénzügyi hozzáférést, addig a mély hitelpiaccaal rendelkező országokban a hitelezési sztenderdek lerontása révén negatív hatással járhatnak a pénzügyi stabilitásra.
- A díj típusú bevételeken alapuló (a keletkeztetés, hogy elosztható²⁴) modell hibás ösztönzést jelenthet, bizonyos platformok esetében problémát okozhat.
- A FinTech hitelállományok a gazdasági ciklussal emelkedhetnek és visszaeshetnek. Ha a piaci stressz a befektetői bizalom megrendülésével jár, akkor bizonyos gazdasági szegmensek hitelellátása potenciálisan csökkenhet.
- Ha a FinTech hitelek növekedése a bankok nagyobb kockázatvállalását bátorítja, és a bankok eredményessége nagymértékben csökken, akkor ez tágabb értelemben veszélyeztetheti a pénzügyi rendszert, mivel a bankok a rendszerszempontról fontos szolgáltatások széles körét nyújtják.

Az FSB a FinTech hitelezés kapcsán is rámutat a vonatkozó hivatalos adatok hiányára.

További fontosabb, második negyedévben megjelent FSB dokumentumok

A vállalatirányítás tematikus szakértői értékelése

A globális árnyékbanki tevékenység nyomon követése - 2016 éves jelentés

A vállalatirányítás megerősítése az üzletviteli kockázat mérséklése érdekében

Kiegészítő útmutató a megfelelő javadalmazási gyakorlatokra vonatkozó FSB alapelvekhez

Ajánlások a klímaváltozással kapcsolatos kockázatokra vonatkozó pénzügyi közzétételre

Jelentés az OTC derivatív piacok reformjáról

Az árnyékbanki tevékenység értékelése, a kockázatok és a szabályozó eszközök megfelelő volta

1.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS²⁵)

A BCBS kétéves munkaterve

A Bizottság áprilisban aktualizálta 2017-18-ra vonatkozó munkatervét, amelyben négy fő tevékenységi kört határozott meg:

²³ Committee on the Global Financial System: Globális Pénzügyi Rendszer Bizottság

²⁴ originate to distribute

²⁵ Basel Committee on Banking Supervision

- A napirenden lévő szakpolitikai feladatok befejezése, és célzott szakpolitikai fejlesztések kezdeményezése,
- A születő kockázatok nyomon követése és a válságot követő reform hatásainak az értékelése,
- Az erős felügyelet támogatása,
- A bizottsági sztenderdek teljes körű, időben történő és konzisztens bevezetésének a biztosítása.

A **szakpolitikai kezdeményezések befejezése** keretében a Bázeli III reformok véglegesítése a legfontosabb. Ezen kívül a szuverén kitétségek, a várt veszteségre képzett céltartalék szabályozói kezelése, a step-in risk (belépési kockázat) azonosítása és kezelése, valamint a felülvizsgált piaci kockázat kezelési keretek, illetve értékpapírosítási keretek egyszerűsítése jelentenek prioritást. A Bizottság azt is értékeli, hogy **milyen területeken lehet szükség további szakpolitikai kezdeményezésekre.**

A **keletkező** ciklikus és strukturális **kockázatoknak**, az üzleti modellek változásának, az innovatív tranzakcióknak, illetve a Bázeli III szellemével ellentétes szabályozói arbitrázsoknak **a nyomon követése** ugyancsak kiemelt feladat. A Bizottság a válság utáni reformok hatásainak az értékelését is megkülönböztetett módon kezeli.

A felügyeletre a korábbinál nagyobb hangsúlyt helyeznek. Ez magában foglalja a felügyeleti eszköztár és technikák javítását, a legjobb gyakorlatok kialakítását.

A Bázeli Bizottság **Felügyeleti Konzisztenciát Értékelő Programja** (RCAP²⁶) továbbra is magas prioritással bír. 2017-ben az LCR²⁷ alkalmazást értékeli, majd a további sztenderdek (NSFR²⁸, nagykockázat) bevezetését vizsgálják, amelyről először 2018-ban készítenek jelentést. A banki könyv kamatkockázatára vonatkozó szabályozás bevezetését szintén vizsgálni fogják. Ezen túl **a szabályozói reformok nem BCBS tag, feltörekvő gazdaságoknál történt bevezetését is értékeli.**

A problémás eszközök prudenciális kezelése – a nemteljesítő és az átstrukturált kitétségek definíciója

Április elején a Bázeli Bizottság publikálta a problémás eszközök prudenciális kezelését szabályozó végleges útmutatóját. Az útmutató **a felügyeleti jelentések és a nyilvánosságra hozatal konzisztenciájának az elősegítésére** - a létező banki gyakorlatok figyelembe vételével - **egységessé teszi a nemteljesítő és az átstrukturált kitétségek definícióját.**

A nemteljesítő kitétségek definíciója:

- olyan harmonizált ismérveket vezet be a hitelek és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok besorolására, amelyek döntően a fizetési kötelezettség mulasztásán (90 napon túli lejárat), vagy a visszafizetés valószínűtlen voltán alapszanak.
- egyértelművé teszi a biztosítékok figyelembe vételét az eszközök nemteljesítőként való besorolásakor.
- világos szabályokat vezet be a nemteljesítő kitétségek teljesítő kategóriába való átsorolásához, és meghatározza az átstrukturált és a nemteljesítő státusz közti kölcsönhatást.

Az átstrukturált eszközök definíciója:

- harmonizálja a hitelek és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok adós fizetési nehézségei miatt szükségessé vált módosításának vagy refinanszírozásának a megközelítését.
- lehetővé teszi az átstrukturált kitétségek teljesítőként, vagy nemteljesítőként történő besorolását.
- kritériumokat határoz meg az átstrukturált minősítés megszüntetéséhez, hangsúlyozva, hogy a megszüntetés előtt biztosítani kell az adós stabil pénzügyi helyzetét.

Az útmutató kiegészíti az eszközminősítés meglévő számviteli és szabályozási kereteit. Az európai (és a hazai) bankok számára fontos körülmény, hogy a BCBS által meghatározott fogalmak összhangban

²⁶ Regulatory Consistency Assessment Programme

²⁷ Liquidity Coverage Ratio: Likviditás fedezeti mutató

²⁸ Net Stable Funding Ratio: nettó stabil finanszírozási mutató

vannak az EBA korábban kibocsátott technikai sztenderdjével (és az azt leképező MNB szabályozással).

Konzultáció: Egyszerűsített alternatív sztenderd módszer a piaci kockázat tőkekövetelményére

A Bázeli Bizottság 2016 januárjában tette közzé a piaci kockázat minimum tőkekövetelményének a meghatározására vonatkozó szabályozást, amely a sztenderdizált és a belső modell alapú közelítést egyaránt tartalmazza. Annak érdekében, hogy a szabályozást a kisebb, nemzetközileg nem aktív bankok számára is használhatóvá tegyék, kidolgozták a sztenderd módszer egyszerűsített, alternatív változatát.

Az új javaslatban szereplő **egyszerűsített érzékenység alapú módszer (R-SbM²⁹)** a sztenderd módszer alapvető komponensét jelentő **érzékenység alapú módszer (SbM)** nagymértékben leegyszerűsített változata. (Ilyen egyszerűsítés például a vega és a görbületi (curvature) kockázat tőkekövetelményének a kihagyása, az alap kockázat számítás egyszerűsítése, valamint a kockázati tényező granularitásának, illetve a kollerációs scenárióknak a redukálása.) Az R-SbM módszert a meghatározott mennyiségi és minőségi követelményeknek megfelelő (nem G-SIBs³⁰ és nem D-SIBs³¹) bankok használhatják az illetékes felügyelet jóváhagyásával. (A felügyeleti hatóság az alkalmazási feltételeket teljesítő intézmény számára is előírhatja a bonyolultabb SbM használatát.) Az egyszerűsített módszert alkalmazó bankok piaci kockázati tőkekövetelménye három összetevőből áll: **(i) a konzultációs dokumentum szerint meghatározott R-SbM tőkekövetelményből, (ii) a nemteljesítési kockázat tőkekövetelményéből és (iii) a maradványkockázat³² kiegészítő (add-on) tőkekövetelményéből.** (Az utóbbi két értéket a 2016. januári dokumentumban leírtak szerint kell számítani.)

A konzultáció során a Bizottság arra is választ vár, hogy a Bazel II sztenderd módszerének újra-száműsített változata alternatív megoldást jelenthet-e a piaci kockázat tőkeszükségletének az egyszerűsített meghatározására.

A konzultációs időszak szeptember 27-ig tart.

A devizapiacok globális magatartási kódexe

2017 májusában megjelent a devizapiacok globális magatartási kódexe (FX Global Code), amelyet 16 joghatóság központi bankjainak és piaci szereplőinek a képviselői közel kétéves munkával állítottak össze. Az önkéntes kódex olyan fontos területeket ölel fel, mint például **az üzleti etika, a vállalatirányítás, a tranzakciók végrehajtása, a visszaigazolás és a kiegyenlítés, az információ megosztás, vagy a kockázatkezelés.** A kódex nem jelent jogi vagy szabályozási kötelezettséget a piaci szereplők számára, hanem a jó globális gyakorlatok bemutatásával kiegészíti a helyi szabályokat. A központi bankok nagymértékben elkötelezettek a kódexben megfogalmazottak betartása mellett és a piaci szereplőket is a kódexnek megfelelő magatartásra ösztönzik.

A Bázeli Bizottság jegybankelnökei üdvözölték a kódex megjelenését, illetve a kódex jövőbeni karbantartására hivatott Globális FX Bizottság létrejöttét.

Jelentés a G20 vezetőknél a Bazel III szabályozás bevezetéséről

A G20 csúcra a BCBS is elkészítette a reformok bevezetéséről szóló beszámolóját. Az immár hatodik alkalommal napvilágra került jelentés a Bázeli Bizottság RCAP programjának az eredményeit összegzi. Az RCAP **(i) nyomon követi a bázeli sztenderdek tagországokban való bevezetését, (ii) értékeli a bevezetett szabályozások konzisztenciáját, és (iii) és elemzi a szabályozás prudenciális hatásait.** Általános megállapítás, hogy a tavalyi jelentés óta további előrehaladást értek el a Bazel III

²⁹ reduced sensitivities-based method

³⁰ Global systemically important banks: a rendszerszempontról fontos globális bankok

³¹ Domestic systemically important banks: a rendszerszempontról fontos hazai bankok

³² residual risk

sztenderdek teljes körű, megfelelő időben történő és konzisztens bevezetésében. A bankok az áttételek csökkentésével párhuzamosan folytatták a nagyobb és jobb minőségű tőke és likviditási pufferek felépítését. A tőkére a rövid távú likviditásra és a G-SIBs bankokra vonatkozó szabályokat mind a 27 BCBS joghatóságban bevezették. A nem központi szerződő felekkel elszámolt derivatívák letéti követelményeire, az NSFR-re, az áttételi rátára és a felülvizsgált harmadik pilléres nyilvánosságra hozatali követelményekre vonatkozó szabályok átültetésén számos tagország jelenleg is dolgozik. A partner kockázat sztenderd módszerrel való meghatározása, a központi szerződő felekkel szembeni kitétségek tőkekövetelményének, illetve az alapokba való befektetések tőkekövetelményének a szabályozása több joghatóságban késedelmet szenved. Ugyancsak késhet a piaci kockázatra vonatkozó tőkekövetelmények, a nagy kockázati limitek, valamint az értékpapírosítás szabályozása.

A bevezetés késedelve indokolatlan versenyhátrányt jelent a sztenderdeket a megállapodásnak megfelelően alkalmazó tagországokra. A konzisztens, időben történő bevezetés a reform előnyeinek a kiaknázásához alapvetően fontos, ezért azt a Bizottság kiemelt figyelemmel kíséri.

További fontosabb dokumentumok

Az anticiklikus tőke pufferek (többlettartalékok) alkalmazásának a gyakorlatai

A CPMI³³ és az IOSCO³⁴ konzultációs jelentése az OTC derivatív adatszolgáltatás elemeinek a harmonizálásáról

A CPMI és az IOSCO konzultációs jelentése a központi szerződő felek (CCPs³⁵) felügyeleti stressz tesztjének a kereteiről

II Európai szabályozás

II.1 Általános környezet - A gazdasági és monetáris unió elmélyítésének lehetőségei

Az *Európa jövőjéről szóló fehér könyv* március 1-jei közzétételét követően a Bizottság május végi kiadványában felvázolta az európai gazdasági és monetáris unió elmélyítésének lehetőségeit. Az **öt elnök 2015. júniusi jelentésére épülő vitaanyag**³⁶ célja kettős: **egyrészt a gazdasági és monetáris unióról folytatott eszmecsere ösztönzésére, másrészt a gazdasági és monetáris unió jövőbeli felépítésére vonatkozó közös elképzelés kialakítására irányul.** A vitaanyag a tagállamokban zajló konzultációkat és a többi uniós intézmény álláspontját figyelembe véve meghatározza a 2019-es európai parlamenti választásokig végrehajtható konkrét intézkedéseket, valamint a gazdasági és monetáris unió teljes körű kiépítése utáni évekre vonatkozó lehetőségeket.

A Bizottság értékelése szerint a továbblépés érdekében három kiemelt területen kell cselekedni:

- A valódi pénzügyi unió megvalósítása,
- *Integráltabb gazdasági és költségvetési unió megvalósítása,*
- A demokratikus elszámoltathatóság és az euró övezeti intézmények megerősítése.

A további politikai integráció maga után vonhatja **a Bizottság és az Eurogroup közötti egyensúly újraértékelését**, és indokoltá teheti az Eurogroup teljes munkaidőben dolgozó, állandó elnökének a kinevezését, illetve az **euró övezet külső képviselőinek egységesítését** is. A nyilvános konzultáció az euró övezeti kincstár – amelyhez potenciálisan euró övezeti költségvetés is társul – és az európai valutaalap létrehozásának lehetőségével is foglalkozik.

³³ BIS Committee on Payments and Market Infrastructures: a BIS fizetésekkel és piaci infrastruktúrákkal foglalkozó bizottsága

³⁴ International Organization of Securities Commissions: az értékpapír piaci felügyeleték nemzetközi szervezete

³⁵ central clearing counterparties

³⁶ reflection paper

II.2 A novemberi kockázatcsökkentő csomag (RRP³⁷)

II.2.1 A máltai elnökség jelentése és a Tanácsban elért megegyezés

A leköszönő máltai elnökség júniusban közös jelentésben számolt be a **CRR/CRD4³⁸-et a BRRD³⁹-t és az SRMR⁴⁰-t** módosító **kockázatcsökkentő csomag** és az **EDIS⁴¹** tárgyalása során elért eredményekről. A jelentés közreadását követően, június 16-án a tagállamok formálisan is megegyezésre jutottak az RRP csomag három - sürgősnek ítélt - szabályozási kérdésében:

- a nem biztosított adósság instrumentumok fizetéseképtelenség esetén követendő rangsorolásáról - **a hitelezői hierarchiáról - szóló direktíva tervezetről,**
- **az IFRS 9 tőkére gyakorolt hatásának a csökkentését célzó átmeneti kezelést szabályozó rendelet tervezetről,**
- a rendelet tervezet **a nagykockázati limitek szuveréneket érintő átmeneti kezelését** is szabályozza.

Az FSB 2019-től bevezetendő, teljes veszteségviselő kapacításra (TLAC⁴²) vonatkozó szabályozása előírja, hogy a bankoknak alárendelt instrumentumokat kell tartaniuk (alárendeltségi követelmény). Az irányelvtervezet kötelezi a tagállamokat olyan **nem elsőbbségi, első helyre sorolt hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok** (non-preferred senior debt) **új osztályának létrehozására**, amelyek teljesítik az alárendeltségi követelményt. Ez megkönnyíti az uniós feltőkésítési szabályok határon átnyúló helyzetekben való alkalmazását.

Az IFRS 9 2018. január 1-ibevetése miatt szükségessé vált rendelet **enyhíteni fogja a sztenderd alkalmazása által a bankok szavatoló tőkéjére gyakorolt negatív hatást**. A pénzügyi eszközök veszteségviselő képességének javítását célzó IFRS 9 előrettekintő modellt alkalmaz a pénzügyi eszközök várható hitelezési veszteségeinek (ECL⁴³) megjelenítésére. Ez a céltartalék hirtelen jelentős mértékű megnövekedéséhez vezethet, ami az intézmények tőkemegfelelési mutatóinak a hirtelen csökkenését eredményezheti. Ez indokoltá tette a gyorsított eljárás keretében történő, átmeneti szabályozást. Az elnökség által kidolgozott rendelet tervezet lehetővé tenné a bankok számára, hogy egy **ötéves átmeneti időszak** folyamán a megnövekedett ECL céltartalék egy részét **„plusztőkeként”** beszámítsák az elsődleges alapvető tőkébe. Ez a tőkébe beszámítható többlet az átmeneti időszak során fokozatosan nullára csökken.

A tervezet egy **hároméves kivezető időszakról** is rendelkezik, amely során **a bankoknak a más tagállam pénznemében denominált szuverén kitettségeikre nem kell alkalmazniuk a nagykockázati limiteket**. Ez a mentesség főként az euró övezeten kívüli tagállamok bankjait érinti, amelyek saját államuk euróban denominált állampapírjával rendelkeznek. Ha nem kerülne sor a CRR soron kívüli módosítására, úgy ez a mentesség 2017. december 31-étől már nem lesz alkalmazható.

A témák sürgősségére tekintettel a miniszterek felkérték a következő (észt) elnökséget, hogy amint lehet, kezdje meg a Parlamenttel az egyeztetést a tervezetek elfogadásáról.

A máltai elnökség RRP-vel kapcsolatos jelentése a fentiekén túl **a többi fontos kulcskérdés**, így:

- az elfogadható kötelezettség elemek és instrumentumok,
- az anya és a fogadó országok hatóságai közötti egyensúly,
- a piaci kockázat, a kereskedési könyvi szabályozás teljes körű felülvizsgálata (FRTB⁴⁴),
- a szabályozás hatóköre (CRD),
- második pilléres követelmények és iránymutatások,
- az áttételi ráta,

³⁷ Risk Reduction Package

³⁸ Capital Adequacy Regulation/ Capital Adequacy Directive: tőkekövetelmény rendelet és direktíva

³⁹ Bank Recovery and Resolution Directive bank helyreállítási és szanalási direktíva

⁴⁰ Single Resolution Mechanism Regulation: az egységes szanalási mechanizmusra vonatkozó rendelet

⁴¹ European Deposit Insurance Scheme: Európai Betétbiztosítási Rendszer

⁴² Total Loss-Absorbing Capacity: teljes veszteségviselő kapacitás

⁴³ expected credit losses

⁴⁴ Fundamental review of trading book

- a felügyeleti jelentések,
- a banki könyvi kamatkockázata⁴⁵,
- a partnerkockázat⁴⁶,
- a KKV támogatási tényező⁴⁷,
- a bail-in szerződéses elismerése és
- a moratóriumi eszközök

részletes **megvitatása során elért eredményeket is bemutatja.**

Bár **a munkacsoport megkezdte a vitát, de nem történt számottevő előrehaladás** a javadalmazás, az NSFR, az EU közbenső anyavállalat (IPU)⁴⁸, a vegyes pénzügyi holdingok⁴⁹, az infrastruktúra kitétségek kezelése és a befektetési szolgáltatások felülvizsgálata témakörben. A **BRRD-t és az SRMR-t érintően további munkát igényel** a MREL⁵⁰ kritériumokra, kalibrációra, második pilléres követelményekre, a MREL iránymutatásra és a MREL követelmények megsértésére; valamint a MREL követelményekkel kapcsolatos felügyeleti jelentési és közzétételi kötelezettségekre vonatkozó technikai részletek kidolgozása.

II.2.2 Az Európai Bankföderáció (EBF) kockázatcsökkentő csomaggal kapcsolatos észrevételei

Az EBF a Bizottság novemberi kockázatcsökkentő csomagját igen nagy szakmai apparátus mozgósításával véleményezte. A különböző munkabizottságokban és munkacsoportokban folyó szakmai egyeztetések végeredményeként egy **közel 300 oldalas „konténer” dokumentumot** állítottak össze, amely 22 kérdéskör köré csoportosítva foglalta egybe a vonatkozó módosítási javaslatokat.

A kockázatcsökkentő csomagra adott - a fő szakmapolitikai megfontolásokat tartalmazó - tömör válaszában az EBF kiemeli, hogy az RRP értékelésekor mindenekelőtt azt kell számba venni, hogy mi történt az elmúlt 10 évben, mit lehetett volna jobban csinálni, és milyen tennivalók maradtak hátra. A számszerű eredmények között megemlíti, hogy az EU bankok tier 1 tőke megfelelési mutatója a válság előtti 5%-ról 13,6%-ra, LCR mutatója a 2011-es 70%-os szintről 141%-ra emelkedett. Az NSFR ugyancsak a megkövetelt szint fölött van, az áttételi ráta alig 3 százalékról több mint 5 százalékra nőtt. Mindennek azonban ára van: az EU bankok a szélsőségesen alacsony kamatkörnyezetben a **tőke és a likviditás megerősítése érdekében feláldozták profitabilitásukat.**

Az összefoglaló EBF válasz hat vezérelv köré fűzi fel a legfontosabb észrevételeket:

(1) A versenyképesség, a konzisztencia és a versenysemlegesség biztosítása az európai bankoknak

- A kereskedési könyvi szabályozás teljes körű felülvizsgálatának az elhalasztása
- A MREL követelmények konzisztenciájának a megtartása
- A második pillér hatókörének a pontos behatárolása
- Az extrém események kihagyása a kockázati becslésekből
- Az IT szakemberek mentesítése a javadalmazási politikák alól
- A harmadik országok felügyeleti általbiztosított azonos versenyfeltételek elfogadása

(2) A piaci likviditás és árjegyzési tevékenység (market making) támogatása

- az NSFR számszerűsítésének a felülvizsgálata
- A különböző szabályok árjegyzésre gyakorolt együttes (negatív) hatásának a megakadályozása
- Az MDA⁵¹ korlátozás ne legyen automatikus a MREL megsértése esetén

⁴⁵ Interest Rate Risk in the Banking Book (IRRBB)

⁴⁶ Counterparty Credit Risk (CCR)

⁴⁷ SME supporting factor

⁴⁸ Intermediate parent undertaking

⁴⁹ (Mixed) Financial Holding Companies

⁵⁰ Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities: a saját tőkére és a figyelembe vehető kötelezettségekre vonatkozó minimum követelmény

(A TLAC és a MREL követelmények egyaránt azt szolgálják, hogy egy esetleges szanalás során az intézmény elegendő bevonható (bail-in-able) forrással rendelkezzen. Az FSB által meghatározott TLAC követelmények a G-SIBs bankokra, míg az EU-s szabályozás szerinti MREL előírások valamennyi európai bankra vonatkoznak.)

⁵¹ Maximum Distributable Amount: maximális elosztható összeg

- A HQLA⁵² figyelmen kívül hagyása az áttételi ráta számításánál

(3) Az egységes Európai Piac és a Bankunió prudenciális realitásként kezelése

- Az egyedi szintű felmentések automatikus, nem diszkrecionális alkalmazása
- A belső MREL követelmény eltávolítása
- A csoporton belüli tranzakciók preferált kezelése
- A csökkentett rendszerkockázat elismerése

(4) A szabályozási és a felügyeleti terhek behatárolása

- A nyilvánosságra hozatali követelmények körének és részletességének a csökkentése
- A partnerkockázat mérésére a jelenlegi, egyszerű módszer megtartása
- A MREL instrumentumok visszavásárlásánál a felügyeleti engedélyezés eltörlése

(5) Az RPP növekedést és innovációt támogató vonásainak az erősítése

- A kereskedelem finanszírozás szabályozói korlátozásainak a felülvizsgálata
- A kollektív befektetési vállalkozások (CIU⁵³) kockázati súlyának a felülvizsgálata
- A fedezeti (hedging) költségek csökkentése érdekében a partnerkockázat (CCR) számszerűsítésének a felülvizsgálata
- A szoftver levonás megszüntetése a bankok szabályozói tőkéjének a számításakor
- A KKV támogatási tényező megtartása és kiterjesztése
- Támogatási tényező alkalmazása az infrastruktúra projektekre is

(6) Néhány kulcsfontosságú reform gyorsított elfogadása

- A nem biztosított adósság instrumentumok beillesztése a fizetéseképtelenség esetén alkalmazott rangsorba
- Átmeneti kezelés az IFRS 9 tőkére gyakorolt hatásának a csökkentésére
- A KKV és az infrastruktúra támogatási tényezők
- A nem hazai devizában denominált tagállami szuverén kockázatok esetében a nagykockázati limitek átmeneti kezelése.

Az EBF **a felülvizsgált kereskedési könyvi szabályozás bevezetésének** a bázeli döntésig való **elhalasztását**, valamint **az NSFR szabályozás újbóli megfontolását** külön levélben is kérte az Európai Bizottság alelnökétől.

Az EBF **a kereskedési könyv teljes körű felülvizsgálatához**, illetve **a partnerkockázat kezeléséhez** szánt **módosító javaslatait külön dokumentumban** foglalta össze. A kereskedési könyvi szabályozásra vonatkozó technikai javaslatokat addig nem ismerteti, amíg nem születik döntés az elhalasztásról.

Az európai döntéshozókat befolyásolhatja, hogy az Amerikai Egyesült Államokban a republikánus javaslatok, illetve júniusban megjelent **Mnuchin jelentés** értelmében a Wall street elvárásainak megfelelően enyhíteni fogják a pénzügyi szabályozást és számos tekintetben visszalépnek a válság után elfogadott Dodd-Frank törvényhez képest. Jelentősen megnyirbálják a Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Iroda (CFPB⁵⁴) jogosítványait. A Bázeli Bizottságban elérendő megállapodásig **az USA elhalasztja a FRTB és az NSFR szabályozás bevezetését**. Az LCR mutató alkalmazását a nemzetközileg aktív bankokra szűkítik, és csak kétévenként követelik meg a szanalási tervek készítését. Ugyanakkor - az USA bankok versenyhelyzetének a javítása érdekében - támogatják a belső modellek output korlátjának - EU bankok által ellenzett - bevezetését.

⁵² High Quality Liquid Assets: magas minőségű likvid eszközök

⁵³ Collective Investment Undertakings

⁵⁴ Consumer Financial Protection Bureau

II.3 Bankunió

II.3.1 Az Egységes Felügyeleti Rendszer (SSM⁵⁵)

Az SSM kapcsán kiemelés érdemel, hogy az EKB Felügyeleti Tanácsának elnöke Daniele Nouy az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottságának a meghallgatásán amellettt érvelt, hogy - az USA és az Egyesült Királyság gyakorlatához hasonlóan - **az európai bankfelügyeletet ki kellene terjeszteni a** bankokhoz hasonló tevékenységet folytató, **rendszerkockázatot hordozó nagy befektetési vállalkozásokra.**

A kevésbé jelentős intézmények (LSI⁵⁶) felügyeleti szabályainak a harmonizálása

Az EKB a szakmai konzultációt követően áprilisban útmutatót és ajánlást tett közzé **az opciók és nemzeti diszkréciók (ONDs⁵⁷) kevésbé jelentős intézményeknél való alkalmazásáról.** A két dokumentum címzettjei a bankunió nemzeti illetékes hatóságai, és a szabályokat az általuk felügyelt kevésbé jelentős intézményekre kell alkalmazni. A cél a felügyeleti gyakorlatok további harmonizálása, az azonos versenyfeltételek, az euró övezeti bankrendszer egységes egészként való működésének a biztosítása, az arányosság elvnek a messzemenő figyelembe vételével. Az opciók és nemzeti diszkréciók többségét az LSIs-nél és a SIs-nél azonosan kell alkalmazni. Az útmutatóban szereplő 7 ONDs általános természetű, míg az ajánlások 43 ONDs-át eseti értékelés szerint kell alkalmazni a közös módszer alapján. 8 ajánlás esetén az LSIs számára egyszerűsített módszert dolgoztak ki, hogy csökkentsék a kis bankok terheit.

Felügyeleti díj

Az EKB **a vonatkozó költségek becslése alapján a 2017 évi teljes felügyeleti díjat mintegy 425 millió euróban állapította meg,** amelyből a szignifikáns, közvetlenül felügyelt bankoknak és bankcsoportoknak összesen 391 millió eurót, a kevésbé jelentős közvetett felügyelet alá eső intézményeknek közel 34 millió eurót kell fizetniük. A felügyeleti díjak az előző évihez képest kb. 10 százalékkal növekednek, a díjak 92%-át a közvetlenül felügyelték fizetik, a közvetetten felügyelték díja még csökken is az előző évihez képest. A költségnövekedés a 2017-re meghatározott felügyeleti prioritásokhoz, főként a belső modellek célzott felülvizsgálatához (TRIM⁵⁸), illetve a felügyeleti területen dolgozók - többletfeladatok révén indokolt - létszám növekedéséhez kapcsolódik. Az egyedileg fizetendő díjakról az intézmények októberben kapnak értesítést.

Az EKB június elején, július 20-i határidővel nyilvános konzultációt hirdetett a felügyeleti díjfizetésre vonatkozó rendeletének a felülvizsgálatáról.

Útmutató a banki igazgatósági tagok alkalmasságának az értékeléséhez

Az EKB május közepén publikált útmutatója **a banki igazgatósági tagok alkalmasságának és megfelelőségének⁵⁹ az értékelését szolgáló kritériumokat és folyamatokat foglalja össze,** a felügyeleti gyakorlatok egységesítése érdekében. A dokumentum figyelembe veszi a nyilvános konzultáció során kapott észrevételeket így pontosítja az igazgatósági tagoktól elvárt elméleti és gyakorlati tapasztalatokra, illetve időráfordításra vonatkozó követelményeket, és részletesebben magyarázza a lehetséges érdekellentéteket. Az EKB - a nemzeti jogalkotásból adódó különbségek figyelembe vételével - az SSM értékelési eljárásainak a harmonizálására törekszik. Az útmutató

⁵⁵ Single Supervisory Mechanism

⁵⁶ Less significant institutions

⁵⁷ options and national discretions

⁵⁸ Targeted Review of Internal Models

⁵⁹ fit and proper

készítésekor az **EKB szorosan együttműködött az EBA-val**, így az SSM-ben használt dokumentum tartalmilag egybecseng az igazgatósági tagok és vezető tisztségviselők értékelését segítő EBA útmutató tervezetével. Az EBA útmutató - tervezethez képest bekövetkező - esetleges változásait az EKB is figyelembe veszi.

Útmutató a nagy tőkeáttételű tranzakciókhoz (LT⁶⁰)

A témában tartott nyilvános konzultáció lezárásaként, májusban megjelent útmutató célja, hogy **az LT valamennyi üzleti egységre és földrajzi területre kiterjedő, átfogó, és egységes definíciójával** a banki felső vezetés számára áttekinthetővé tegye a bankok nagy tőkeáttételű hitelezési tevékenységét. Ezen túl elvárásokat fogalmaz meg a kapcsolódó kockázatkezelésre és a jelentési kötelezettségekre vonatkozóan. Az LT-ként besorolt kitétségek megerősített kockázat kezelése biztosítja, hogy a bankok a teljes üzleti ciklusban folytatni tudják az LT hitelezést. A prudens és biztonságos keletkeztetési gyakorlatok hozzájárulnak a reálgazdaság gördülékeny finanszírozásához. Az útmutató az SSM szignifikáns intézményeire vonatkozik. Az útmutatóban leírtakat az arányosság elvének a betartásával az LT hitelezés részarányának a figyelembe vételével kell alkalmazni.

Második jelentés a nemteljesítő hitelek (NPL⁶¹) kezelésének a nemzeti felügyeleti gyakorlatairól és jogi kereteiről

Az EKB 2016. szeptemberi jelentésében nyolc – általában magas NPL aránnyal rendelkező – bankuniós ország gyakorlatát vizsgálta. A júniusban közzétett, **felülvizsgált jelentést** a többi tizenegy euró övezeti ország NPL kezelésének az értékelésével is kiegészítették, így átfogóan felmérték valamennyi tagország 2016. december 31-i állapotát. A jelentés egyik legfontosabb megállapítása, hogy **a problémát proaktív és megfelelően felkészült módon már azelőtt kezelni kell, hogy az NPL hitelek magas aránya létrejönne**. Az érintett feleknek nyugodt időkben ki kell alakítani a kezelési kereteket, hogy szükség esetén rendelkezésre álljanak. A fizetéseképtelenség és az adósság átütemezés kezelésével kapcsolatos, számos országban jelentkező jogi hiányosságok gyakran abból erednek, hogy a csendesebb időkben **nem hozták létre a bíróságon kívüli adósságrendezési kereteket**. Az első jelentés elkészülte óta több magas NPL arányú tagország stratégiát dolgozott ki a kezelésre. Bizonyos esetekben a jogi kereteket is átalakították, de a változtatások fokozatosan mennek végre, s az eltelt idő nem elégséges a hatékonyság megítéléséhez. Fontos, hogy az EKB NPL kezeléssel kapcsolatos útmutatását a kevésbé jelentős intézmények NPL kezelésénél is alkalmazzák.

Az euro övezetben a nemteljesítő hitelek állománya meghaladja a 900 milliárd eurót. Az európai bankok számára súlyos terhet jelentő NPL probléma megoldására Andrea Enria, az EBA elnöke **pán-európai eszközzelítő társaság** létrehozását javasolta.

Válságkezelés

Az idén júniusban az SSM fennállása **óta első alkalommal lépett életbe a reformok nyomán kialakított válságkezelési mechanizmus**, az EKB által közvetlenül felügyelt, szignifikáns bankok esetében.

Az EKB először június 7-én mondta ki a Banco Popular Espanol S.A. bankra, hogy likviditási helyzetének számottevő romlása miatt **fizetéseképtelen vagy várhatóan fizetéseképtelenné válik** (FOLTF⁶²). Ezt követően az SRB⁶³ megállapította, hogy a bank szanálása közérdeket szolgál. A konkrét megoldást a Banco Santander S.A.-nak való eladás jelentette.

⁶⁰ leveraged transactions

⁶¹ non-performing loans

⁶² failing or likely to fail

⁶³ Single Resolution Board: Egységes Szanálási Testület

Másodszorra két olasz bank, a Veneto Banka és a Banca Popolare di Vicenza fizetéseképtelenségét állapította meg az EKB, a tőke megfelelési előírások sorozatos megsértése miatt. Esetükben az SRB megítélése szerint nem volt mód a szanálásra, így a két bankot az olasz szabályoknak megfelelően felszámolják. (A felszámolás az olasz állam 17 milliárd eurós szerepvállalásával megy végbe. Az Intesa Sanpaolo 1 euróért megvásárolja a két bezárásra ítélt bank egészséges eszközeit, ehhez az állam 4,8 milliárd euró készpénzt és 12 milliárd eurós garanciát ad. Az állam tényleges nettó ráfordítása a nominális összegeknél lényegesen kisebb lesz.)

A fenti bankcsődök kezelésére vonatkozó kezdeti tapasztalatokat értékelve Ignazio Angeloni az EKB Felügyeleti Tanácsának tagja az alábbiakat állapította meg:

- A **válságkezelési mechanizmus** pusztán a működés szempontjából **életképesnek** bizonyult, a döntéshozók képesek voltak a gyors és hatékony koordinációra.
- A folyamatban alapvető fontossággal bír, hogy **az intézmény csődje a megfelelő időpontban kerüljön deklarálásra**.
- A fenti esetekben **a fertőzésveszély nem igazolódott**. A betétek a stabil intézményekbe áramlottak, a piaci mechanizmus működött.
- **A történetek megítélése vitatott**. Az elemzők egy része a felszámolás alatti állami szerepvállalást (a szenior kötvényesek kimentését) az EU-s szanálási szabályozás megsértésének tekinti, holott az - a Bizottság szerint - megfelel az állami segélynyújtásra vonatkozó előírásoknak.

II.3.2 Az Egységes Szanálási Rendszer (SRM⁶⁴)

Az **Egységes Szanálási Testület** (SRB) 2017-ben **a szanálási tervek operacionalizálására** fókuszál. Kiemelt figyelmet fordítanak **a preferált szanálási stratégiák és eszköztár kidolgozására, a kritikus funkciókra és a szanálhatóság materiális akadályaira**. A hatékony, **határokon átnyúló szanálások előkészítése** szintén fontos prioritás, helyzetgyakorlatokat folytatnak a bankunióon belül, magas szinten egyeztetnek az EU euró övezeten kívüli illetékes hatóságokkal és háromoldalú gyakorlatokat az USA-val és az Egyesült Királysággal. Mindegyik nagy bankcsoportra megkezdik **a konszolidált szintű kötelező MREL célértékek kidolgozását** és – szorosan követve a folyamatban lévő EU jogalkotást (RRP) - kezelik a csoporton belüli MREL minőséget érintő problémát.

Az SRB számára kulcsfontosságú **a szanálási döntésekkel kapcsolatos** frissen szerzett **tapasztalatok kiértékelése**. Ebbe a sorba tartozik, hogy az Európai Bizottság a BRRD hatályba lépése óta első alkalommal jóváhagyta a Monte di Paschi di Siena **elővigyázatossági feltőkésítését**. Az erre vonatkozó szabályozás szerepel a BRRD-ben, de a folyamatban lévő módosítások során megváltozhat. A már most is nyilvánvaló tanulságok között Elke König, az SRB elnöke az alábbiakat említette:

1. A valamennyi kötelezettségre vonatkozó **kifizetési moratórium** az időnyerést tekintve **nagyon előnyös**.
2. A helyzet megfelelő értékeléséhez alapvető **a kötelezettségekre vonatkozó adatok hozzáférhetősége**. Az ahhoz szükséges IT infrastruktúrát - hogy válság idején az adatok gombnyomásra előálljanak - a bankoknak kell kiépíteniük.
3. Szanálási módszerként nem mindig lehetséges a tőkeerős vevő általi felvásárlás. **A nyílt bail-in csak megfelelő likviditási támogatás mellett működőképes**.
4. **A határon átnyúló együttműködés meghatározó fontosságú**. (Míg az alapvetően európai tevékenységű spanyol banknál is döntő volt az USA hatóságaival való kooperáció.)
5. **Megfelelő ösztönző rendszert kell kialakítani**. A Bizottság 2013-as, a bankok állami megsegítését szabályozó kommunikációja a BRRD-vel nyert tapasztalatok fényében felülvizsgálatra szorul

⁶⁴ Single Resolution Mechanism

2017. június végéig **az Egységes Szanálási Alap** (SRF⁶⁵) - az idei 6,6 milliárd eurós díj befizetésével - 17,4 milliárd euróra rúgott és valamennyi bankuniós tagországgal aláírták a **hitelkeret megállapodásokat** (LFAs⁶⁶). Egy **közös, hatékony pénzügyi támasz** megteremtése ugyancsak napirendesen van.

II.3.3 Az Európai Betétbiztosítási Rendszer (EDIS)

A máltai elnökség a Tanács részére készített júniusi jelentésében a bankunió kiteljesítése érdekében felállított Ad Hoc Munkacsoport (AHWP⁶⁷) tevékenységéről is számot adott. Az EDIS technikai részletein **dolgozó AHWP a szlovák elnökség kérdőívére kapott válaszokat elemezte, mindenekelőtt a Bizottság hatásvizsgálatára érkezett visszacsatolásokat, illetve a betétbiztosítási irányelvben (DGSD⁶⁸) szereplő opciók és nemzeti diszkréciók és az EDIS kölcsönhatását vizsgálta.** A válaszok alapján az alábbi, további megvitatást igénylő területeket azonosították:

- (a) a kockázat alapú díjfizetés;
- (b) az alternatív és megelőző intézkedések;
- (c) a visszavonhatatlan fizetési kötelezettségek;
- (d) az EDIS hatóköre;
- (e) az intézményvédelmi rendszerek;
- (f) az átmenetileg magas egyenlegek.

Ezeket túl az EDIS-hez történő csatlakozás és az onnan való távozás technikai aspektusai is tisztázásra szorulnak. Számos tagállam annak a vizsgálatát kérte a Bizottságtól, hogy az EDIS milyen módon és mértékben gyakorol hatást az EU belső piacára. Az elnökség **az eredeti bizottsági javaslatához képest alternatív megoldást jelentő EDIS felépítésről** (design) is technikai vitákat folytatott.

II.4 A Tőkepiaci Unió (CMU⁶⁹)

II.4.1 A kibocsátási tájékoztatókra vonatkozó szabályok egyszerűsítése

Az Európai Tanács 2017. május 16-án elfogadta **az értékpapír-kibocsátás és forgalmazás során előírt tájékoztatóra** vonatkozó új szabályokat. Az új szabályozás célja, hogy **csökkentse a** tulajdon-, illetve hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátását nehezítő **szabályozási terheket**. A 2003/71/EK irányelvet felváltó **prospektus rendelet** a tájékoztatók közzétételével kapcsolatos adminisztratív kötelezettségek egyszerűsítésére törekszik, oly módon, hogy továbbra is biztosítsa a befektetők megfelelő tájékoztatását. A rendelet az üzleti környezet javítását célozza, ami rendkívül fontos az európai tőkepiaci unió megvalósításához. Hozzájárul ahhoz, hogy az európai cégek a bankhitelek mellett nagyobb mértékben jussanak piaci finanszírozáshoz.

Az Európai Parlament - a Tanács és a Parlament 2016. december 7-i megállapodását követően - 2017. április 5-én hagyta jóvá a szöveget. A rendelkezések többségét a hatálybalépést követő 24 hónap elteltével kell alkalmazni.

II.4.2 A pénzügyi alapokra vonatkozó szabályozás

A pénzügyi alapokra vonatkozó EU szabályozás célja, hogy támogassa az 1billió eurós piac gazdaságfinanszírozásban betöltött szerepét. Az Európai Tanács és az Európai Parlament - a G20-ak és a Pénzügyi Stabilitási Tanács kezdeményezései nyomán készült - rendelete **a rövid távú finanszírozási piac zökkenőmentes működését segíti.** Az új rendelet jelentős mértékben hozzájárul a korábban nagyrészt szabályozatlan ágazat felügyeletének és szabályozásának a javításához. Miközben

⁶⁵ Single Resolution Fund

⁶⁶ Loan Facility Agreements

⁶⁷ Ad Hoc Working Party

⁶⁸ Deposit Guarantee Scheme Directive

⁶⁹ Capital Markets Union

a pénzügyi alapok a befektetők és a kibocsátók számára egyaránt nélkülözhetetlenek, a sokkal szemben - ahogyan ezt a válság megmutatta- kiszolgáltatottak lehetnek.

A rendeletben megfogalmazott közös sztemderdek célja:

- a pénzügyi alapok stabil szerkezetének a biztosítása;
- annak szavatolása, hogy a pénzügyi alapok jó hitelminőségű, megfelelően diverzifikált eszközökbe fektessenek
- a pénzügyi alapok likviditásának javítása, hogy teljesíteni tudják a hirtelen érkező visszaváltási kérelmeket.

A rendeletet a Parlament április 5-én, a Tanács május 16-án fogadta el, és a hatálybalépést követő 12 hónap elteltével kell alkalmazni.

II.4.3 Megállapodás az értékpapírosításról

Az elnökség 2017. május 30-án megállapodásra jutott az Európai Parlament képviselőivel az *európai értékpapírosítási piac fejlesztésének* az elősegítését célzó javaslatokról. Az értékpapírosítási keretrendszer a tőkepiaci unió egyik alapvető eleme. Az értékpapírosítási piac fejlesztése új befektetési lehetőségeket teremt, és új forrásokat mozgósít, különösen a kkv-k és a start-up vállalkozások részére. A kezdeményezés ösztönzi az európai pénzügyi piacok integrációját és megkönnyíti a háztartások és a vállalkozások hitelezését.

Az elfogadott javaslatok lehetővé teszik az **egyszerű, átlátható és szabványosított (STS⁷⁰) értékpapírosítási termékek differenciált kezelését**. Az STS minősítés nem a kérdéses hitelek minőségére, hanem az értékpapírosítás létrejöttére, strukturálási folyamatára utal.

A szabályozás egyik legfontosabb eleme az úgynevezett **kockázatmegtartási követelmény**, amelynek értelmében az értékpapírosítást kezdeményezőknak, a szponzoroknak, vagy az eredeti hitelezőknek fenn kell tartaniuk gazdasági érdekeltységüket az értékpapírosított kitesztésekben. Ez biztosítja, hogy az értékpapírosított termékeket ne kizárólag a befektetőknek való forgalmazás céljából hozzák létre.

A kockázatmegtartási követelményt a vonatkozó nemzetközi sztemderdekkel összhangban **5%-ban** állapították meg.

A Parlamenttel létrejött megállapodás további elemei:

- **az értékpapírosítási ügyletekre vonatkozó adattár létrehozása** a piaci átláthatóság növelése érdekében;
- **könnyített engedélyezési eljárás** azon **harmadik felek** számára, amelyek segítenek az STS értékpapírosítási követelményeknek való megfelelés ellenőrzésében.

A megállapodás két rendelettervezetben ölt testet:

- az egyik megállapítja az értékpapírosítás szabályait és az STS értékpapírosítások kritériumait;
- a másik a banki tőkekövetelményekről szóló 575/2013/EU rendeletet módosítja.

II.4.4 A tőkepiaci unió akciótervének a félidőben való felülvizsgálata - az első körben elért eredmények továbbfejlesztése

A Bizottság az év elején meghirdetett konzultációt követően júniusban értékelte a tőkepiaci unió megvalósítására tett lépéseket. A **félidős felülvizsgálat** szerint a 2015. évi cselekvési terv végrehajtása jól halad, **a 33 intézkedés mintegy kétharmadát húsz hónap alatt teljesítették**. Az eredmények között külön is kiemelték az értékpapírosítási csomag elfogadását, „a kockázati tőkealapok reformját és a kibocsátási tájékoztatók új szabályozását. A félidős felülvizsgálat a következő hónapokban előterjesztendő új intézkedések menetrendjét is felvázolta és **kilenc új prioritást** határozott meg:

1. az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) hatásköreinek erősítése az egységes felügyelet unión belüli és unión kívüli eredményességének az előmozdítása érdekében;
2. a kkv-k nyilvános piaci jegyzésével kapcsolatos szabályozási környezet arányosabbá tétele;

⁷⁰ Simple, transparent and standardised

3. a befektetési vállalkozások prudenciális kezelésének a felülvizsgálata;
4. a FinTech tevékenységek uniós engedélyezésének a vizsgálata;
5. a nemteljesítő hitelek (NPL) másodlagos piacát segítő intézkedések előterjesztése és az olyan jogalkotási kezdeményezések feltérképezése, amelyek növelik a biztosítékkal rendelkező hitelezők lehetőségeit a vállalatoknak nyújtott fedezett hitelek értékének visszaszerzésére;
6. a fenntartható finanszírozással foglalkozó magas szintű munkacsoport által tett ajánlások nyomon követése;
7. az ÁÉKBV-k és alternatív befektetési alapok határon átnyúló forgalmazásának és felügyeletének az elősegítése;
8. útmutatás a határon átnyúló uniós befektetések kezelésére vonatkozó hatályos uniós szabályokhoz és megfelelő keret biztosítása a befektetési jogviták békés rendezéséhez;
9. átfogó uniós stratégia előterjesztése a helyi és regionális tőkepiaci fejleményeket támogató intézkedések kidolgozásához.

A Bizottság emellett a 2015. évi cselekvési terv még befejezetlen intézkedéseivel is előrehalad. Így előterjeszti:

1. a nyugdíj-előtakarékosságot elősegítő páneurópai magánnyugdíj-termékre vonatkozó jogalkotási javaslatot;
2. a bankok hitelnyújtási tevékenységét elősegítő fedezett kötvényekkel kapcsolatos uniós keretszabályra vonatkozó jogalkotási javaslatot;
3. az értékpapírok tulajdonjogát illetően - a határon átnyúló kontextusban - nagyobb jogbiztonságot adó jogalkotási javaslatot.

Az Európai Bankföderáció sajtóközleményben reagált a tőkepiaci unió félidős értékelésére kiemelve, hogy a fizetésképtelenség, a pénzügyi nevelés és az értékpapírosítási szabályok bevezetése terén speciális EU szintű intézkedésekre van szükség.

A CMU félidős értékelését követően az első konkrét lépésként a Bizottság javaslatot tett a központi szerződő felek (CCPs) felügyeletének a megerősítésére.

II.5 A fogyasztói képviselők bevonása a szakpolitikai döntéshozatalba

Az Európai Tanács és az Európai Parlament képviselői még 2017. február 14-én megállapodásra jutottak a fogyasztóknak a pénzügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódó szakpolitikai döntéshozatalba való bevonását ösztönző programról. A program keretében **két nem kormányzati szervezet** (NGO) - a Finance Watch és a Better Finance - **pénzügyi támogatásban részesül azon tevékenységeik folytatásához, amelyek a fogyasztók és más végfelhasználók döntéshozatalba való bevonását segítik.** A program a fogyasztók a pénzügyi ágazat szabályozását érintő kérdésekkel kapcsolatos tájékoztatásához is hozzájárul. A program a **2020. december 31-ig tartó időszakig 6 millió eurós** pénzügyi keretösszeget biztosít az elfogadott célok megvalósítására. A vonatkozó rendeletet a Parlament 2017. április 27-én, a Tanács május 11-én hagyta jóvá.

II.6 Az EBA és az ESAs ⁷¹ második negyedévben megjelent releváns dokumentumai

Útmutatók

Végleges útmutató a BRRD és a CRR/CRD közötti kölcsönhatásról (EBA/GL/2017/02)

Végleges útmutató az ICT⁷² kockázatok értékeléséhez (EBA/GL/2017/05)

⁷¹ European Supervisory Authorities: az Európai Felügyeleti Hatóságok

⁷² Information and Communication Technology

Végleges útmutató a hitelintézetek hitelkockázat kezelési gyakorlatához és a várható hitelezési veszteség könyveléséhez (EBA/GL/2017/06)

ESAs AML/CFT útmutató (Útmutató az egyszerűsített és megerősített ügyfél azonosítás kockázati tényezőiről) (ESAs/JC/2017/37)

Konzultációs dokumentumok

ESAs konzultációs dokumentum a *terrorizmus finanszírozás és a pénzmosás megakadályozása az elektronikus átutalásoknál* útmutató tervezetről (JC/GL/2016/16)

Konzultációs dokumentum a működési és a biztonsági kockázatokra vonatkozó PSD2 szerinti biztonsági intézkedésekről (EBA/CP/2017/04)

Konzultációs dokumentum a helyreállítási és szanálási tervezés egyszerűsített kötelezettségeit szabályozó RTS tervezetről (EBA/CP/2017/05)

Konzultációs dokumentum a felhő szolgáltatás kiszervezésére vonatkozó ajánlás tervezetről (EBA/CP/2017/06)

Konzultációs dokumentum a kapcsolt ügyfelekre vonatkozó útmutató tervezet hatóköréről (EBA/CP/2017/07)

ESAs konzultációs dokumentum a csoport szintű pénzmosási és terrorizmus finanszírozási kockázat kezelést megerősítő technikai sztenderdekről (EBA/CP/2017/08)

Konzultációs dokumentum a PSD2 szerinti központi kapcsolódási pontokat szabályozó RTS tervezetről (EBA/CP/2017/09)

Szabályozási és alkalmazási technikai sztenderdek

Módosított alkalmazási technikai sztenderd a felügyeleti jelentésekről (EBA/ITS/2017/01)

Alkalmazási technikai sztenderd a FINREP IFRS 9 bevezetése miatti változásáról (XBRL taxonómia 2.7)

Módosított technikai sztenderdek a belső modellek összehasonlító értékeléséhez (benchmarking)

Végleges technikai sztenderd tervezetek az átláthatóságnak és a számlavezetési díjak összehasonlíthatóságának a bankszámla irányelv szerinti megerősítéséről (EBA/RTS/2017/04), (EBA/ITS/2017/03), (EBA/ITS/2017/04)

Végleges technikai sztenderdek a szanálás során alkalmazott értékelésről (EBA/RTS/2017/05), (EBA/RTS/2017/06)

Szabályozási technikai sztenderd módosítás tervezet a CVA proxy spread-ről (EBA/RTS/2017/07)

A központi kapcsolódási pontokat szabályozó ESAs sztenderd a pénzügyi bűnözés elleni küzdelem vonatkozásában (ESAs/JC/2017/08)

Vélemények

Vélemény a saját tőkéről a CRD CRR felülvizsgálat kapcsán (EBA/OP/2017/07)

Vélemény az EU Bizottság Európai Felügyeleti Hatóságok (ESAs) működésére vonatkozó konzultációjában (EBA/OP/2017/08)

Válaszvélemény az Európai Bizottság a PSD2 szerinti nyílt és biztonságos elektronikus fizetéseket szabályozó EBA technikai sztenderd módosítási szándékára (EBA/OP/2017/09)

Vitaanyagok

Vitaanyag a strukturált FX kezelésről (EBA/DP/2017/01)

Jelentések és egyéb dokumentumok

Kockázati jelzőszámok 2016 Q4

Az EBA 2. pillérre (SREP⁷³) vonatkozó ütemterve

A felügyeleti jelentési követelményeket szabályozó ITS szakértői értékelése

ESAs jelentés az EU pénzügyi rendszer kockázatairól és sebezhető pontjairól

A CET1 tőkeinstrumentumok ötödik felülvizsgált listája

⁷³ Supervisory Evaluation and Review Process: felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamat

A 2017-es EU szintű átláthatósági gyakorlat részletei
A 2018-as EU szintű stressz teszt módszertan vitaanyaga
Az ITS validálási szabályok felülvizsgált listája
Az EBA 2016 éves jelentése
Válasz az Európai Bizottság nyilvános FinTech konzultációjára
Utasítások a 2016-os CVA kockázatot nyomó követő gyakorlathoz
Jelentés a 1017-es fogyasztói trendekről
Jelentés a fogyasztói adatok innovatív használatáról a pénzügyi intézményeknél